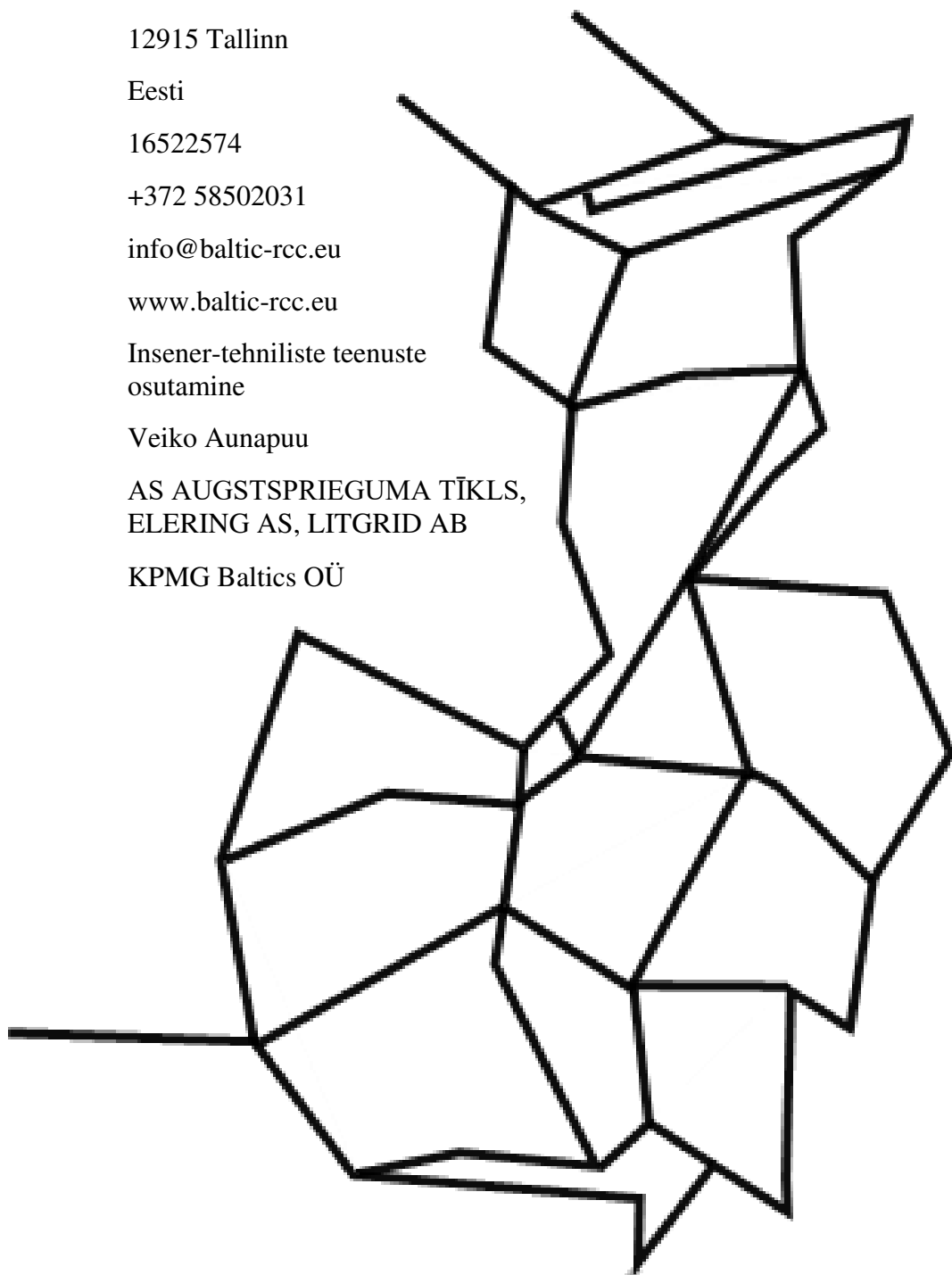

Majandusaasta aruanne 2024

Juriidiline aadress:	Kadaka tee 42 12915 Tallinn Eesti
Registrikood:	16522574
Telefon:	+372 58502031
E-post:	info@baltic-rcc.eu
Interneti koduleht:	www.baltic-rcc.eu
Peamine tegevusala:	Insener-tehniliste teenuste osutamine
Juhatuse esimees:	Veiko Aunapuu
Osanikud:	AS AUGSTSPRIEGUMA TIKLS, ELERING AS, LITGRID AB
Audiitor:	KPMG Baltics OÜ

Sisukord

1. Juhatuse pöördumine.....	3
2. Ülevaade ettevõttest.....	4
3. Ühingujuhtimine.....	5
4. Peamised finantsnäitajad.....	9
5. Personalipoliitika ja sotsiaalne keskkond	10
6. Ettevõtte ülesanded	11
7. Üldine väljavaade	24
8. Arendustegevuse väljavaated ja olulisemad projektid.....	27
9. Riskid.....	29
10. Raamatupidamise aastaaruanne	30
Juhtkonna allkirjad 2024. aasta majandusaasta aruandele	54
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	55
Kasumi jaotamise ettepanek.....	57
Ettevõtte müügitulu vastavalt EMTAK 2008-le	58

1. Juhatus pöördumine

Käesoleva pöördumise kirjutamise ajal on Balti riigid juba sünkroniseeritud Mandri-Euroopa elektrisüsteemiga. Ausalt öeldes võiks see olla ainus lause, mida siia kirjutada, ja sellega oleks kõik öeldud. See võtab kokku kõik, mille nimel oleme teinud tööd kuni 2024. aasta lõpuni. Alates Baltic RCC asutamisest oleme teadnud, et see on prioriteet meie arendus- ja majandustegevuses ning kommunikatsioonis. Kuna nüüd oleme osa Euroopa ühisest elektrivõrgust, on Baltic RCC tähelepanu suunatud kogu Euroopa elektrivõrgule. See ei tähenda, et me ei pööra enam tähelepanu Baltikumile. See tähendab seda, et keskendudes Balti riikidele, keskendume samal ajal Euroopale ja see sõnum on oluline nii tehnilises kui ka sümbolises mõttes.

Oleme oma töös õppinud ühte asja – kui projekt on lõppenud, siis päris töö alles algab. See ei tähenda, et arendustegevus ei ole oluline. Vastupidi, see on väga tähtis põhitegevuse seisukohast, sest see tagab maja ehitamiseks tööriistad. Seejärel vajab maja hoold ja tuge ning täiustusi siin ja seal, et võiksime seda nimetada koduks. Just seda eesmärki täidabki meie põhitegevus, sest see toob majja valguse ja soojust. Elektrivaldkonnas töötades ei ole see ainult kujundlik kõnekäänd. See tähendab, et Baltic RCC tegelik töö on alles algamas, sest elektrivõrgu talitluskindluse koordineerimistöös ei ole enam eraldatust ülejäänud Euroopast.

Sünkroniseerimine võimaldab meie töö tulemusi otseselt rakendada ja uued ülesanded muudavad ühise Euroopa elektrivõrgu talitluskindluse ühtlustamise tõhusamaks. 2024. aastal täiustati koordineeritud talitluskindluse hindamist, ühise võrgumudeli modelleerimist, katkestuste plaanimise koordineerimist ja järjepidevuse hindamist. See kõik täiendas Baltic RCC vastutusvaldkondade portfelli. Lisaks käivitati kõrge kvaliteeditaseme tagamiseks koolitamine ja sertifitseerimise protsess. Välja on töötatud ja edukalt testitud ühine kooskõlastatud võimsusarvutuste rakendus. 2024. aasta lõpus määrati Baltic RCC ametlikult Balti regiooni võimsusarvutuste teostajaks. Need on vaid 2024. aasta tähtsündmused. Täielik ülevaade meie 2024. aasta tegevustest on esitatud järgnevas aruandes.

Baltic RCC on jätkuvalt pühendunud oma tööle ja missioonile tagada kooskõlastatud vaade Balti riikide ja Euroopa elektrisüsteemidele ning seista hea varustuskindluse eest.

Parimate soovidega

Baltic RCC OÜ juhatus

Veiko Aunapuu, juhatuse esimees

Andrejs Eglītis, juhatuse liige

Paulius Cicėnas, juhatuse liige

2. Ülevaade ettevõttest

Meie missioon on:

panustada elektrivõrgu turvalisusesse ja töökindlusesse nii Balti riikides kui ka Euroopas;

tagada koordineeritud vaade ja ühtne lähenemisviis Balti riikide energiasüsteemi opereerimisel, et aidata Balti riikide põhivõrguettevõtjatel tagada madalam elektrihind ja süsteemi suurem töökindlus.

Piirkondlikud koordineerimiskeskused loodi vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta määrusele (EL) 2019/943, milles käsitletakse elektrienergia siseturgu, ning alates 1. juulist 2022 asendavad need süsteemi käidueskirjadega ette nähtud piirkondlike talitluskindluse koordinaatoreid. Piirkondlikud koordineerimiskeskused täidavad nii piirkondlike talitluskindluse koordinaatorite ülesandeid kui ka täiendavaid süsteemi käitamise, turgudega ja riskide maandamisega seotud ülesandeid. Nende ülesannete hulka kuuluvad põhivõrguettevõtjate kaitse- ja taastamiskavade järjepidevuse hindamise toetamine, piirkondlik katkestuste plaanamise koordineerimine, käitamis- ja häiringujärgse analüüsi läbiviimine ning piirkondlike koordineerimiskeskuste töötajate koolitamine ja sertifitseerimine. Oma ülesannete täitmisel aitavad piirkondlikud koordineerimiskeskused kaasa kliima- ja energiapoliitika raamistikes seatud 2030. ja 2050. aasta eesmärkide saavutamisele, eelkõige seoses varustuskindluse ja tõhususe edendamise ja energiaspektori elektrifitseerimise suurendamisega.

Baltic RCC OÜ (edaspidi „ettevõte“) on 2022. aastal Tallinnas asutatud ettevõte, mis osutab talitluskindluse teenuseid Balti regiooni süsteemikäitamispiirkonna süsteemihalduritele vastavalt Balti riikides tegutseva kolme põhivõrguettevõtja – Elering AS, AS Augstsprieguma Tīkls ja Litgrid AB (edaspidi „Balti riikide põhivõrguettevõtjad“) – koostatud ettepanekule kooskõlas määruse (EL) 2019/943 artikliga 35.

Ettevõtte juhindub oma tegevuses järgmisest visioonist:

1. olla piirkondliku koordineerimise kompetentsikeskus, mille eesmärk on suunata Balti riikide põhivõrguettevõtjaid varustuskindluse strateegilises arendamises lähtuvalt piirkondlikust vaatest;
2. pakkuda parimaid koordineerimisteenuseid Balti riikide ja Euroopa põhivõrguettevõtjatele piirkondliku varustuskindluse tagamiseks.

Eesmärk on koondada nii piirkondliku koordineerimise kui ka süsteemi talitluskindluse analüüsi pädevus, et anda põhivõrguettevõtjatele suuniseid ja tagada energiaspektori arenduste ühtlustamine. Ühendades pädevuse, suudame pakkuda kvaliteetseid teenuseid, mille eesmärk on suurendada piirkonna varustuskindlust.

Visiooni elluviimisel järgivad ettevõtte ja selle töötajad ettevõtte väärtusi, mis on järgmised:

1. professionaalsus – jääme kõigis oma tegevustes professionaalseks ning järgime alati ettevõtte väärtusi ja eetikat;
2. koostöö – otsuste tegemisel võtame arvesse oma klientide ja koostööpartnerite huve;
3. usaldus – peame kinni oma lubadustest ja vastutame piirkondlike koordineerimishindamiste eest;
4. läbipaistvus – kõik teenusepakkujad saavad meilt läbipaistva sisendteabe ja selged tulemused; meie soovitusel ja otsused põhinevad andmetel ja analüüsidel;
5. kohanemisvõime – kohandume uute ja tundmatute olukordadega, nähes probleemides võimalusi, et pakkuda lahendusi, mis aitavad parandada varustuskindlust.

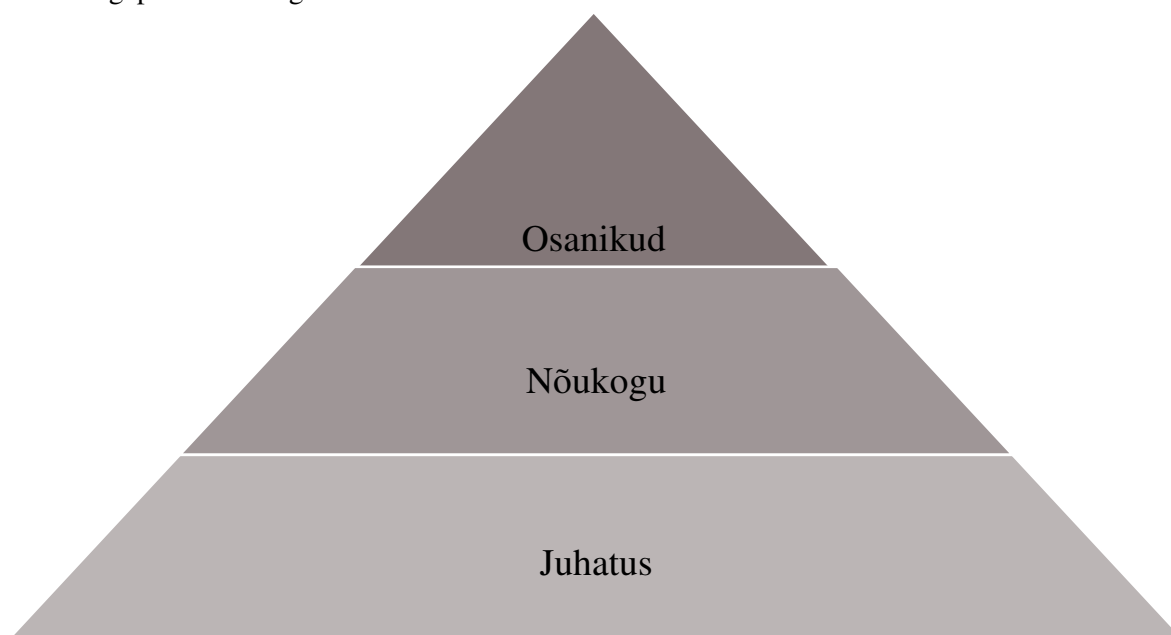
Väärtused on kogu meie suhtluse ja tegevuse alus ning väärtused suunavad ettevõtet ja töötajaid eetilistes ja ametialastes väljakutsetes, millega me ülesannete täitmisel ja arendustegevuses kokku puutume. Järgime uhkusega ettevõtte väärtusi oma igapäevatoos.

3. Ühingujuhtimine

3.1. Ettevõtte juhtimine

Ettevõtte juhtimine põhineb äriseadustikul, ettevõtte põhikirjal ja osanike lepingul. Kooskõlas äriseadustikuga hõlmab ettevõtte juhtimisstruktuur kolme tasandit (nagu esitatud alloleval joonisel):

1. ettevõtte osanikud: osalus jaguneb Balti riikide kolme põhivõrguettevõtja – Elering AS, AS Augstsprieguma Tīkls ja Litgrid AB – vahel võrdselt;
2. ettevõtte nõukogu, kuhu kuulub igast nimetatud põhivõrguettevõtjast üks esindaja, kes teostab strateegiliste tegevuste üle järelevalvet;
3. ettevõtte juhatus, kuhu kuulub kolm nõukogu poolt valitud liiget, kes vastutavad eeskätt igapäevase äritegevuse eest.

Joonis 1. Ettevõtte juhtimisstruktuur

3.1.1. Osanikud

Osanike koosolek on ettevõtte kõrgeim juhtimisorgan. Põhikirja kohaselt on osanike peamised ülesanded:

- a) nõukogu liikmete valimine ja tagasikutsumine;
- b) otsuste tegemine nõukogu liikmetega tehtavate tehingute sõlmimise ja tingimuste ning nõukogu liikmetega peetavate õigusvaidluste pidamise kohta;
- c) põhikirja muutmine;
- d) osakapitali suurendamine või vähendamine või uute osaliikide loomine, osanike eelisõiguse märkida ja omandada uusi osasid tühistamine ning ettevõtte osade müügi või muul viisil võõrandamise heakskiitmine;
- e) mis tahes konverteeritava laenu, ostutähe, optsiooni või muu sarnase instrumendiga, mis annab sellise instrumendi omanikule õiguse omandada osalus ettevõttes, seotud lepingu sõlmimine või selle oluliste tingimuste muutmine;
- f) ettevõtte osade tagasiostmine või muul viisil omandamine ettevõtte poolt ja selliselt omandatud osade müümine;
- g) ettevõtte ühinemise, jagunemise, ümberkujundamise või lõpetamise jõustamine;
- h) audiitori valimine (kui osanikud nii otsustavad või seda nõuavad kohaldatavad seadused);
- i) majandusaasta aruande kinnitamine;
- j) kasumi jaotamise üle otsustamine;
- k) muud küsimused, mis kehtivate seaduste, põhikirja või osanike lepingu kohaselt kuuluvad osanike pädevusse.

2024. aastal osanike koosolekuid ei toimunud. Kooskõlas põhikirja punktiga 3.4.4 võeti vastu koosolekut kokku kutsumata üks osanike otsus:

1. 2023. aasta majandusaasta aruande kinnitamine ja kasumi jaotamine.

3.1.2. Nõukogu

Nõukogu kavandab ettevõtte tegevust ja korraldab ettevõtte juhtimist ning teostab järelevalvet juhatuse tegevuse üle. Nõukogu peamised ülesanded on järgmised:

- a) ettevõtte peamiste juhtimis- ja tegevuspõhimõtete, sealhulgas finants- ja riskijuhtimise põhimõtete heakskiitmine;
- b) ettevõtte aastaeelarve ja selle oluliste muudatuste heakskiitmine;
- c) ettevõtte strateegia ja eesmärkide heakskiitmine;
- d) järelevalve teostamine juhatuse tegevuse (sh osanike ja nõukogu otsuste täitmise) üle;
- e) juhatuse liikmete valimine ja tagasikutsumine;
- f) otsuste tegemine juhatuse liikmetega tehtavate tehingute sõlmimise ja tingimuste, juhatuse liikmete tasustamise ja juhatuse liikmetega õigusvaidluste pidamise kohta;
- g) osaniku või tema tütarettevõttega tehtavate tehingute oluliste tingimuste sõlmimine või muutmine;
- h) teenuste osutamise üldiste tulemusnäitajate ja juhatuse kehtestatud tulemusnäitajate heakskiitmine ja läbivaatamine;

- i) muud küsimused, mis kuuluvad kehtivate seaduste, põhikirja või osanike lepingu kohaselt osanike pädevusse.

Nõukogu koosneb ettevõtte osanike poolt nimetatud kolmest liikmest ja nõukogu ametiaeg on kolm aastat. Nõukogu liikmed valivad endi hulgast nõukogu esimehe, kelle ametiaeg on üks aasta. Nõukogusse kuuluvad järgmised liikmed:

1. Riina Käi;
2. Donatas Matelionis;
3. Gatis Junghāns.

Kõigi nõukogu liikmete ametiaeg kestab kuni 3. maini 2025.

2024. aastal toimus neli koosolekut ja vormistati üks otsus koosolekut kokku kutsumata. Kõikidel koosolekutel osalesid kõik nõukogu liikmed.

3.1.3. Juhatus

Juhatus on juhtorgan, mille ülesandeks on teostada järelevalvet ettevõtte igapäevase tegevuse üle ning esindada ettevõtet kõikides tehingutes ja toimingutes.

Juhatus liikmed nimetab ametisse kolmeks aastaks nõukogu. Juhatus koosneb kolmest liikmest, kellest iga nõukogu liige nimetab ühe liikme. Ettevõtet võivad esindada vähemalt kaks juhatuse liiget ühiselt. Juhatus liikmed valivad endi hulgast juhatuse esimehe, kelle ametiaeg on kolm aastat.

Esimesel kolmeaastasel ametiajal, mis lõpeb 3. mail 2025, kuuluvad juhatusse Veiko Aunapuu, Paulius Cicėnas ja Andrejs Eglītis. Ettevõtte struktuuri alusel on vastutusvaldkonnad jagatud järgmiselt.

- Organisatsiooni üldjuhtimine (Veiko Aunapuu):
 - ettevõtte ja tegevuse üldine juhtimine;
 - ettevõtte esindamine EL-i ja kohalikes organisatsioonides;
 - strateegia ja muud korralduslikud küsimused.
- Ülesannete arendamine (Paulius Cicėnas):
 - ülesannete täitmise strateegia;
 - ettevõtte tegevuse peamised tulemusnäitajad;
 - ettevõtte esindamine ülesannete arendusega tegelevates organisatsioonides.
- Ülesannete haldus (Andrejs Eglītis):
 - töövahendite ja IT-süsteemide haldamine;
 - ettevõtte IT-vahendite üldine tehniline seadistamine;
 - ettevõtte esindamine IT ja töövahenditega seotud organisatsioonides.

Juhatus liikmete tasud 2024. aastal on esitatud tabelis 1. Esitatud summades sisalduvad ka maksud.

Tabel 1. Juhatus liikmete tasud tuhandetes eurodes

Juhatus liige	2024	2023
Veiko Aunapuu	58,9	52,1
Paulius Cicėnas	68,6	67,5
Andrejs Eglītis	74,6	60,5

3.2. Huvide konfliktide ennetamine

Juhatuse liikmed ei võta vastu otsuseid, mis lähtuvad nende isiklikest huvidest, ega kasuta ettevõttele tehtud äripakkumisi isikliku kasu saamiseks. Juhatuse liige teavitab nõukogu ja teisi juhatuse liikmeid mis tahes huvide konfliktist enne, kui temaga sõlmitakse leping, ja selle hilisemal ilmnemisel viivitamatult. Juhatuse liige teavitab viivitamatult teisi juhatuse liikmeid ja nõukogu esimeest kõigist ettevõtte majandustegevusega seotud äripakkumistest, mis on tehtud juhatuse liikmele, tema sugulastele või muudele seotud isikutele.

Huvide konflikti ennetamise nõue on sätestatud äriseadustikus ja juhatuse liikmega sõlmitud lepingus. Juhatuse liige väldib mis tahes huvide konflikti, mis tekib ettevõtte ja juhatuse liikme huvide vahel, ning teavitab ettevõtte nõukogu oma otsestest või kaudsetest huvidest ettevõtte poolt teostatavates tehingutes ja teavitab viivitamatult nõukogu huvide konflikti tekkimisest või olukorrast, kus selline konflikt võib tekkida. Nõukogu otsustab juhatuse liikmega tehingute tegemise või juhatuse liikme isiklikust huvist tulenevate tehingute tegemise üle ning määrab nende tehingute tingimused.

Juhatuse liikmed peavad deklareerima majandusaasta aruandes kõik seotud osapooled ning nimetatud osapooltega tehtud tehingute väärtused. Ettevõtte ei sõlminud 2024. aastal juhatuse liikmete ega nendega seotud osapooltega tehinguid.

3.3. Juhatuse ja nõukogu koostöö

Juhatus ja nõukogu teevad ettevõtte huvide parima kaitse eesmärgil tihedat koostööd. Juhatus ja nõukogu teevad koostööd ettevõtte strateegia väljatöötamiseks. Juhatus lähtub juhtimisotsuste tegemisel nõukogu poolt antud strateegilistest suunistest. Juhatus teavitab nõukogu regulaarselt kõikidest olulistest asjaoludest seoses ettevõtte tegevuse ja äritegevuse planeerimisega ning juhib erilist tähelepanu olulistele muudatustele ettevõtte äritegevuses. Juhatus edastab andmed, sealhulgas finantsaruanded, nõukogule piisavalt aegsasti enne nõukogu koosolekut. Juhatuse liige annab nõukogu nõudmisel nõukogule suulist või kirjalikku teavet juhatuse ja ettevõtte tegevuse kohta ning annab nõukogule juurdepääsu juhatuse ja ettevõtte tegevust puudutavale teabele.

Ettevõtte juhtimisel lähtutakse kehtivatest õigusaktidest, põhikirjast, osanike ja nõukogu koosoleku otsustest ning seatud eesmärkidest.

3.4. Eetika ja korruptsiooni ennetamine

Ettevõttel on korruptsiooni suhtes nulltolerants. ÜRO globaalse kokkuleppe pakt toob välja neli peamist korruptsiooni tagajärge ettevõtetele:

1. Seaduste rikkumise oht, kuna korruptsioon on selgelt ebaseaduslik tegevus

Ettevõtte soovib olla teistele ettevõtetele eeskujuks õigusaktide järgimise osas. Seda on võimalik saavutada vaid siis, kui ettevõtte ise täidab õigusaktide nõudeid.

2. Mainerisk

Ettevõtte jaoks on oluline laitmatu maine.

3. Finantsrisk

Korruptsiooni tagajärjel võib tekkida märkimisväärne majanduslik kahju. See võib ilmneda suuremates ostukuludes, ostetud seadmete madalamas kvaliteedis jne.

4. Sisemise usalduse kaotus

Kui töötajad märkavad, et ettevõttes on lubatud ebaetiline käitumine, toob see kaasa tõsise usalduse kaotuse ettevõtte vastu, lojaalsuse vähenemise ja ettevõtte üldise kultuuri halvenemise.

Negatiivsete tagajärgede vältimiseks tuleb korruptsiooni teket ennetada. Ettevõtte on plaaninud välja töötada korruptsioonivastase poliitika, mis keskendub eelkõige korruptsiooni ennetamisele. Poliitika peaks käsitlema järgmisi korruptsiooni ennetamise aspekte:

- altkäemaks/korruptiivsetest tegevustest saadud tulu;
- huvide konfliktid;
- toetus ja annetused;
- kingitused ja külalislahkus;
- kahtlustest teatamise kohustus ja kord.

2024. aastal korruptsioonijuhtumeid ei tuvastatud.

4. Peamised finantsnäitajad

4.1. Majanduskeskkond

Ettevõtte tegutseb samaaegselt nii reguleeritud kui ka konkurentsikeskkonnas. Kuna meie põhitegevus on reguleeritud Euroopa õigusaktidega, on meie eesmärk täita ülesandeid väljatöötatud ja kokkulepitud meetodikate alusel. Samal ajal toimub osa meie äritegevusest ka konkurentsiturul, kus pakume eri- ja tellitud teenuseid energiakogukonnale. 2024. aastal oli olukord tööturul endiselt keeruline, kuid sellest hoolimata on ettevõtte suutnud leida kvalifitseeritud töötajaid ja aastaaruande koostamise ajal oli täitmata ainult üks ametikoht.

Ettevõtte tulud lähtuvad kahest peamisest allikast:

1. tulu osanikelt Balti regiooni süsteemikäitamispiirkonnas täidetud ülesannete ja osutatud teenuste eest,
2. tulu mitteosanikelt väljaspool Balti regiooni süsteemikäitamispiirkonda täidetud ülesannete ja osutatud teenuste eest.

Mõlemad tululiigid on otseselt või kaudselt seotud osapooltega seotud ja on seetõttu reguleeritud ettevõtte siirdehindade poliitikaga. Siirdehindade poliitika alusel eeldatakse, et teenuse maksumuse arvutamisel kasutatakse tootmisharu standardil põhinevat kulu pluss 5%. Sellest tulenevalt on ettevõtte kasum piiratud 5%-ga ja see on iga-aastane eesmärk. Ettevõtte pikaajalist dividendipoliitikat ei ole veel välja töötatud. 2025. aastal on siiski kavas jaotada kasumit dividendidena.

4.2. Peamised finantsnäitajad

2024. aasta peamised finantsnäitajaid on esitatud tabelis 2.

Tabel 2. 2024. aasta peamised finantsnäitajad

Tuhandetes eurodes	2024	2023
Müügitulu	1 596	1 315
Tegevuskulud	1 481	1 206
Ärikasum	115	109
Amortisatsioonieelne ärikasum*	193	175
Tulumaks	4	3
Puhaskasum	119	104
Ärikasumi marginaal	7,2%	8,3%
Amortisatsioonieelse ärikasumi marginaal****	12,1%	13,3%
Puhaskasumi marginaal	7,5%	7,9%
Omakapitali tootlus**	42,6%	4,7%
Omakapitali ja varade suhe***	34,2%	23,0%
Investeeringud põhivarasse	0	0

* Amortisatsioonieelne ärikasum = ärikasum + amortisatsioon

** Omakapitali tootlus = puhaskasum / keskmine omakapital

*** Omakapitali ja varade suhe = omakapital / varad kokku

**** Amortisatsioonieelse ärikasumi marginaal = amortisatsioonieelne ärikasum / müügitulu

Ettevõtte peamine tulu saadakse ülesannete täitmisest ja teenuste osutamisest. 2024. aastal oli ärikasumi marginaal 7,2% ja puhaskasumi marginaal 7,5%. Kasumimarginaal on kooskõlas siirdehindade poliitikaga. 2024. aastal suuremaid investeeringuid ei tehtud.

5. Personalipoliitika ja sotsiaalne keskkond

5.1. Personalipoliitika

Seisuga 31. detsember 2024 töötas ettevõttes 16 töötajat kolmes Balti riigis. Töötajate põhipädevus on seotud elektrisüsteemide inseneritöö ja IT arendusega. Ettevõtte töötajatest kolmel on varasem töökogemus põhivõrguettevõtja juures ja piirkondliku talitluskindluse koordinaatori tegevuse ajal osutasid nad teenuseid otse. Töötajate pädevus jaguneb kolme taseme vahel – nooremainsener, insener ja vanemainsener. Kvalifitseeritud inseneride tööjõuturul on tihe konkurents ja ettevõtte konkureerib kvalifitseeritud töötajate palkamisel teiste energiasektori ettevõtetega.

Ettevõtte kasutab tugiteenuste puhul kolme lähenemisviisi:

1. **ettevõttesisene haldus** – personali- ja õigusküsimuste ning igapäevaste korralduslike ülesannetega tegeletakse ettevõttesiseselt;
2. **avatud turult hankimine** – tugi- ja muud vajalikud teenused ostetakse sisse avatud turult lepingute alusel;
3. **osanike teenused** – teatavad tugiteenused, mida ei ole mingil põhjusel võimalik avatud turult hankida, ostetakse sisse osanikelt.

5.2. Sotsiaalne keskkond

Tunnistame oma sotsiaalset vastutust, sest ettevõtte tegutseb peamiselt tulude arvel, mis saadakse ülesannete täitmisest ja teenuste osutamisest osanikele, kes tegutsevad Balti riikide tarbijaid mõjutavates tugevalt reguleeritud sektorites.

Seetõttu lähtume igapäevases tegevuses omanike ootuste täitmiseks põhimõtetest, mis aitavad hoida riskivalmidust mõistlikul tasemel. Samal ajal on eesmärgiks mitte võtta liigseid finants- ega tegevusriske, mis võiksid põhjustada probleeme osanike finantsseisundile ning kaudselt tuua kaasa põhjendamatuid kulusid lõpptarbijale.

Samuti teadvustame meile pandud sotsiaalset vastutust kriitilise tähtsusega energiavarustusteenuse osutamisel. Kõikide meie tegevuste juures oleme teadlikud vastutusest tagada Balti regiooni tarbijatele varustuskindlus ja võimalikult madalad energiahinnad.

6. Ettevõtte ülesanded

Ettevõtte täidab üleeuroopalisel ja piirkondlikul tasandil ülesandeid, mida on lühidalt kirjeldatud allpool.

Üleeuroopalised ülesanded:

- a. Ühiste võrgumodelite loomine – üleeuroopalise elektrivõrgu matemaatilise mudeli ühendamine, mis põhineb individuaalsetel võrgumudelitel, mida põhivõrguettevõtjad ja piirkondlikud koordineerimiskeskused kasutavad arvutustes.
- b. Lühiajalise tootmispiisavuse hindamine – põhivõrguettevõtjate esitatud teabel põhinev tootmispiisavuse hindamine eesmärgiga avastada olukordi, kus mõnes juhtimispiirkonnas on oodata ebapiisavat tootmistaset, võttes arvesse võimalikke piiriüleseid vahetusi ja talitluskindluse piiranguid.
- c. Katkestuste plaanimise koordineerimine – Euroopas asuvate võrguelementide katkestuste koordineerimine. Andmete ja teenuse kvaliteet tagatakse piirkondade vaheliste katkestuste ebakõlade tuvastamisega.
- d. Käitamis- ja häiringujärgne analüüs ja aruandlus, mis viiakse läbi juhul kui põhivõrguettevõtja on avarii-, elektrikatkestuse või süsteemi taastamise seisundis ja teine põhivõrguettevõtja on liikunud tavalisest või häiresüsteemi olekust süsteemi avariiolekusse ning intsident on kinnitatud vähemalt 2. skaala juhtumiks vastavalt juhtumite liigitusskaala metoodikale.
- e. Põhivõrguettevõtjate kaitse- ja taastamiskavade järjepidevuse hindamine – ettevõtte on koostanud järjepidevuse hindamise seirearuande kaitse- ja taastamiskavadele, mille põhivõrguettevõtjad on välja töötanud kooskõlas elektrivõrgu hädaolukorra ja taastamise eeskirja artikliga 6.

Piirkondlikud ülesanded:

1. Piirkondlik lühiajalise tootmispiisavuse hindamine – viiakse läbi siis, kui üleeuroopalise hindamise käigus avastatakse tootmispiisavuse probleem Balti regioonis. Protsess tagab, et ettevõtte ja Balti riikide põhivõrguettevõtjad viivad läbi üksikasjaliku tootmispiisavuse analüüsi. Ettevõtte esitab Balti riikide põhivõrguettevõtjatele korrapäraselt aruandeid Balti riikide elektrisüsteemide piisavuse kohta.
2. Piirkondlik katkestuste plaanimise koordineerimine ja katkestuste plaanimise mittevastavuste tuvastamine – võrguelementide ja tootmisüksuste katkestuste koordineerimine. Peamine ülesanne on anda hinnang katkestuste plaanimise mittevastavustele Balti regioonis ja teha ettepanekuid Balti riikide põhivõrguettevõtjatele, kuidas leevendada ja/või kõrvaldada tuvastatud mittevastavused.
3. Piirkondlike ühendatud võrgumudelite loomine – üks peamisi ülesandeid Balti regioonis, kui ettevõtte teostab Balti riikide ühise võrgumodeli ühendamise kolmandate riikide ülekandevõrgu mudelitega. Piirkondlike ühendatud võrgumudelite loomist kasutatakse Balti regiooni ülekandevõrgu süsteemi turvalisuse analüüsimiseks.
4. Koordineeritud talitluskindluse analüüs – selle ülesande raames hindab ettevõtte piirkondliku ülekandevõrgu talitluskindlust. Piirangu tuvastamisel soovib ettevõtte Balti riikide põhivõrguettevõtjatele kõige tõhusamat, sh majanduslikult tõhusamat, parandusmeetet.
5. Koordineeritud võimsusarvutused – Balti regiooni pakkumispriirkondade vaheliste saadaolevate piiriüleste ülekandevõimsuste arvutamine ja kindlaksmääramine, võttes arvesse süsteemi turvalisust ja eri elektriturgudele juba eraldatud võimsusi.
6. Koolitamine ja sertifitseerimine – reguleeritud teenuseid osutavate piirkondlike koordineerimiskeskuste süsteemihaldurite pidev koolitamine ja sertifitseerimine, et tagada neile vajalikud oskused ja teadmised.
7. Maksimaalne sisenemisvõimsus – välismaisele võimsusele, mis võib teatud tarneperioodil osaleda reservvõimsuse mehhanismis, igal konkreetsel piiril võimaldatav maksimaalne võimsus. Maksimaalne sisenemisvõimsus peaks kajastama ühendatud süsteemi panust varustuskindluse tagamisse süsteemistressi perioodidel.

Ettevõtte teenuseid ja ülesandeid kirjeldatakse üksikasjalikumalt aruande järgmistes osades.

6.1. Ühise võrgumodeli loomine

Ühise võrgumodeli loomine on üleeuroopaline koostööprogramm, mis tagab sujuva võrguandmete jagamise põhivõrguettevõtjate vahel turvalise IT-taristu ja individuaalsete võrgumudelite ühendamise kaudu, mida reguleerivad järgmised õigusaktid:

- komisjoni 24. juuli 2015. aasta määruse (EL) 2015/1222 (millega kehtestatakse võimsuse jaotamise ja ülekoormuse juhtimise suunised) artiklis 17 sätestatud ühise võrgumodeli meetodika;
- komisjoni 26. septembri 2016. aasta määruse (EL) 2016/1719 (millega kehtestatakse võimsuse jaotamise forvardturu eeskiri) artikkel 18;
- komisjoni 2. augusti 2017. aasta määruse (EL) 2017/1485 (millega kehtestatakse elektri ülekandesüsteemi käidueskiri) artiklid 67 ja 70;
- operatiivplaneerimise ja kavandamise võrgueeskirja artiklites 12 ja 15 sätestatud menetlus.

Ühise võrgumodeli loomine on ettevõtte läbiviidavate hindamiste aluseks järgmiste ülesande täitmisel: koordineeritud talitluskindluse analüüs, koordineeritud võimsusarvutused ja katkestuste plaanimise koordineerimine. Ettevõtte kontrollib põhivõrguettevõtjate esitatud individuaalsete võrgumodelite kvaliteeti ja asjakohasust ning aitab neid täiendada, et need vastaksid kvaliteedi ja asjakohasuse kriteeriumitele.

6.1.1. Tegevuse tulemuslikkus

Põhivõrguettevõtjate individuaalsete võrgumodelite ühendamise protsess on tunnustatud meetod Euroopa ühise võrgumodeli arendamiseks. See meetod hõlbustab piirkondlikku koordineerimist määruses (EL) 2019/943, võrgueeskirjades ja vastavates suunistes toodud korras.

Piirkondlikud koordineerimiskeskused osalevad üleeuroopalise ühise võrgumodeli loomises rotatsiooni põhimõttel. Üleeuroopaline protsess hõlmab järgmisi äriprotsesse:

- andmete eeltötluse ühtlustamise kavandamine järgmise kahe päeva ja järgmise aasta individuaalsete võrgumodelite loomiseks põhivõrguettevõtjate ja piirkondlike koordineerimiskeskuste poolt;
- järgmise päeva ja päevasiseste individuaalsete võrgumodelite ühtlustamise kavandamine põhivõrguettevõtjate ja piirkondlike koordineerimiskeskuste poolt;
- individuaalsete võrgumodelite loomine ja nende edastamine talitluse plaanimise andmekeskonda põhivõrguettevõtjate poolt;
- individuaalse võrgumodeli valideerimine piirkondliku koordineerimiskeskuse poolt;
- ühise võrgumodeli ühendamine ja edastamine talitluse plaanimise andmekeskonda piirkondliku koordineerimiskeskuse poolt.

Piiriteenust osutatakse osana üleeuroopalisest ülesandest vastavalt talitluse plaanimise andmekeskonna lepingus sätestatud nõuetele minimaalse elujõulise lahenduse kohta.

Piirkondlik protsess hõlmab Balti regiooni süsteemikäitamispiirkonna kehtestatud piirkondlike spetsifikatsioone ja sisaldab piirkondliku ühendatud võrgumodeli ehk Balti riikide ühise võrgumodeli ja Poola võrgumodeli ühendamist.

Alates 2023. aastast kehtib piirkondliku ühendatud võrgumodeli mõiste uus määratlus. Varem sisaldas piirkondlik ühendatud võrgumudel kolmandate riikide mudeleid, kuid seda käsitlust muudeti süsteemioperatsioonide komitee otsusega, et olla valmis Mandri-Euroopaga sünkroniseerimiseks.

6.1.2. Kooskõlastatud meetmed ja soovitused

Ettevõtte kooskõlastas meetmeid ja andis soovitusi kogu aasta jooksul. Näiteks jälgisime ja edastasime põhivõrguettevõtjatele teavet järgmise päeva, kahe järgmise päeva ja päevasise turu ajaraamade kohta, juhtides nende tähelepanu juhtudele, kus talitluse kavandamise andmehaldustarkvaras puudusid individuaalsed võrgumodelid. **Lisaks teavitasime põhivõrguettevõtjaid individuaalsete võrgumodelitega seotud probleemidest ja andsime soovitusi võimalikeks lahendusteks, toetudes peamiselt ENTSO-E koostalitlusvõime testide tulemustele.**

6.1.3. Tulemuslikkus

Ühised võrgumudelid ühendatakse ja edastatakse talitluse plaanimise andmekeskonna platvormile teenuse metoodikas määratletud aja jooksul (kui kõik Balti riikide põhivõrguettevõtjate individuaalsed võrgumudelid on esitatud): järgmise päeva ajavahemiku puhul 100% ja järgmise kahe päeva ajavahemiku puhul 90%.

Järgmise aasta piirkondlik võrgumudel ühendatakse ja valideeritakse. See on kättesaadav Euroopa ühendamisfunktsiooni rakenduses sisekasutuseks põhivõrguettevõtjate ja ettevõtte vahel kokku lepitud piirkondlike eriülesannete ja muude ülesannete täitmiseks.

Päevasiseseid mudeleid luuakse ühise võrgumudeli ja piirkondliku ühendatud võrgumudeli jaoks. See protsess toimub kolm korda päevas (24 tunniks kell 00.00, 16 tunniks kell 08.00, 8 tunniks kell 16.00).

2024. aasta neljandas kvartalis rakendati järgmise nädala mudel ning kõik Balti riikide põhivõrguettevõtjad esitasid individuaalsed võrgumudelid iganädalaselt.

99% (järgmise päeva ajaraam), 99% (järgmise kahe päeva ajaraam), 99% (päevasisene ajaraam) ja 100% (järgmise nädala ja järgmise aasta ajaraam) juhtudest tehakse järgmise päeva ja kahe järgmise päeva piirkondlikud ühendatud võrgumudelid kättesaadavaks mitmesuguste ülesannete täitmiseks. Selline kättesaadavus võimaldab teostada olulisi arvutusi ja tagada piirkondliku võrgu talitluskindlust.

2024. aasta teises kvartalis võeti kasutusele uus avatud lähtekoodiga Euroopa ühendamisfunktsiooni süsteem. See edasiarendatud rakendus tõhustab märkimisväärselt individuaalsete võrgumodelite otsimist, valideerimist ja ühendamist. Selle süsteemi rakendamisega kaasnevad uued võimalused, sealhulgas asendusloogika, mida kasutatakse stsenaariumite puhul, kus mudelid võivad täielikult puududa, ning täiustatud skaleeritavuse funktsioonid.

6.1.4. Tõhusus

Piirkondliku ühendatud võrgumudeli ühendamisalgoritmi on parandatud ja ühendamise aeg on vähenenud 20–30 minutilt umbes 10 minutile.

Ühise võrgumudeli ühendamise algoritmi on samuti parandatud ja ühendamise aeg on vähenenud 50–60 minutilt 15–20 minutile.

6.1.5. Puudused

Ülesande täitmise peamised puudused on seotud individuaalsete võrgumodelite töökindlusega ja kasutatavate IT-süsteemide vastupidavusega. Individuaalsete võrgumodelite töökindlus oli 2024. aastal Balti regioonis kuni 60%. Lisaks on teenuse osutamiseks kasutatavate ühiste IT-süsteemide, iseäranis talitluse kavandamise andmehaldustarkvara töökindlus olnud teatud ajaperioodidel madalam. Mõlemad probleemid on tähelepanu all ka 2025. aastal.

6.2. Koordineeritud talitluskindluse analüüs

Komisjoni määruse (EL) 2017/1485 kohaselt peavad kõik piirkonna põhivõrguettevõtjad looma ja täitma koos piirkondliku koordineerimiskeskusega piirkondliku talitluskindluse koordineerimise ülesandeid. Koordineeritud talitluskindluse analüüsi teenus Balti regiooni süsteemikäitamispiirkonnas põhineb EL-i metoodikal vastavalt kõnealuse määruse artiklile 75 ja koordineeritud talitluskindluse analüüsi ülesannetega seotud piirkondlikel üldsätetel vastavalt nimetatud määruse artiklile 76.

Täiemahuline koordineeritud talitluskindluse analüüsi ülesanne hõlmab piirkondlikku ja piirkondade vahelist andmevahetust ja koordineerimist põhivõrguettevõtjate ja piirkondlike koordineerimiskeskuste vahel. Koordineeritud talitluskindluse analüüsi põhieesmärgid on talitluskindluse hindamine, võimalike piirangute tuvastamine, piirkondlike ja piirkonnaüleste parandusmeetmete koordineerimine ning nende rakendamise jälgimine. Piirkondlik protsess töötatakse välja vastavalt koordineeritud talitluskindluse analüüsi metoodikale ja Balti regiooni võimsusarvutusala kõigi põhivõrguettevõtjate ühtsetele piirkondliku talitluskindluse kooskõlastamise sätetele vastavalt komisjoni 2. augusti 2017. aasta määruse (EL) 2017/1485 artiklitele 76 ja 77.

6.2.1. Tegevuse tulemuslikkus

Koordineeritud talitluskindluse analüüsi peamised eesmärgid on:

- ülekandesüsteemi talitluskindluse rikkumiste tuvastamine;
- võimalike parandusmeetmete kindlakstegemine rikkumiste kõrvaldamiseks ja ülekandesüsteemile avalduva mõju leevendamiseks;
- parandusmeetmete kooskõlastamine asjaomaste põhivõrguettevõtjatega;
- talitluskindluse analüüsi tulemuste edastamine põhivõrguettevõtjatele;
- kokkulepitud parandusmeetmete arvestamise ja rakendamise jälgimine;
- vahetatud andmete, kooskõlastusprotsessi ja kooskõlastatud meetmete salvestamine seirearuandluse eesmärgil.

6.2.2. Rakendamise seis

Balti regiooni piirkondliku talitluskindluse koordineerimise metoodikat, mida rakendatakse igal tööpäeval, hakati kasutama järgmise päeva ja päevasise turu ajaraami puhul 1. aprillil 2024. Metoodikat rakendatakse ulatuses, mis hõlmab koordineeritud piirkondliku talitluskindluse analüüsi protsessi alates põhivõrguettevõtjate poolt sisendandmete esitamisest ja N-1 simulatsioonist ühendatud võrgumudelis kuni parandusmeetmete valimise ja koordineerimiseni. Rakendatud lahenduses kasutatav andmevahetus vastab piirkondlike koordineerimisprotsesside ja võrgueeskirjade profiilide spetsifikatsioonile. Metoodikat rakendatakse esialgu ulatuses, mis ei hõlma koordineeritud piirkonnaülese talitluskindluse analüüsi protsesse, sest need eeldavad piirkondliku talitluskindluse koordineerimise metoodika täieulatuslikku rakendamist naabervõimsusarvutusosaladel ja standardiseeritud andmevahetusraamistikke.

Koordineeritud piirkondliku talitluskindluse analüüsi protsesside kasutuselevõtmine 2024. aastal oli nii praktiline saavutus kui ka ettevalmistav eeltöö Balti riikide sünkroniseerimiseks Mandri-Euroopa ülekandevõrguga. Praegune töö keskendub rakendusulatus laiendamisele, et lahendus täielikult kasutusele võtta. Erilist tähelepanu pööratakse parandusmeetmete optimeerimise protsessi automatiseerimisele ja andmevahetuse täiustamisele täpsuse ja tõhususe suurendamiseks.

2024. aasta lõpus testis ettevõtte õhtuse vahetuse rakendamist ja koordineeritud talitluskindluse analüüsi teenuse osutamist metoodikas määratletud tähtaegade raames, et tagada, et koordineeritud piirkondliku talitluskindluse analüüsi tulemused oleksid kättesaadavad võimalikult vara enne töötundide algust.

6.2.3. Tulemuslikkus

Alates 1. aprillist 2024 saavutas ettevõtte ülesannete täitmise eesmärgid, osutades koordineeritud piirkondliku talitluskindluse analüüsi teenust edukalt 99% ajast (v.a nädalavahetused ja riiklikud pühad), arvestamata väliste IT-vahendite tõrkeid.

6.2.4. Tõhusus

Ettevõtte võttis kasutusele uued, ettevõttesiseselt arendatud rakendused teenuste osutamiseks Balti riikide võimsusarvutusosalal. Need põhinevad energiakogukonnas laialdaselt kasutusel olevatel avatud lähtekoodiga projektidel, mille eesmärk on vältida sõltuvust ühest teenuseosutajast ja samal ajal tagada tõhusam teenuste arendamine ja kiirem edasimineku. Koos avatud lähtekoodiga Euroopa ühendamisfunktsiooni rakenduse kasutuselevõtuga suurendas üleminek nimetatud rakendustele N-1 arvutuste kiirust rohkem kui 2 minutilt ligikaudu 30 sekundile iga ajatempli kohta.

6.2.5. Puudused

Peamised puudused ülesannete täitmisel on seotud väliste IT-vahendite töökindluse, sisendandmete kvaliteedi ja täpsuse, vajalike töövahendite ja kasutatavate standardite sagedase ajakohastamise ja arendamise ning kooskõla puudumisega sidusrühmade ja teiste piirkondade vahel.

6.3. Koordineeritud võimsusarvutused

Pärast sünkroniseerimist Mandri-Euroopaga kohaldatakse Balti regioonis Balti riikide võimsusarvutusosalal järgmise päeva ja päevasisese turu ajaraami võimsuse arvutamise metoodikat ning kõik Balti riikide põhivõrguettevõtjad Balti riikide võimsusarvutusosalal rakendavad koordineeritud võimsuse arvutamise metoodikat pikkade ajavahemike jaoks kooskõlas komisjoni 26. septembri 2016. aasta määruse (EL) 2016/1719 (millega kehtestatakse võimsuse jaotamise forvardturu eeskiri) artikli 10 lõikega 1.

6.3.1. Rakendamise seis

Võimsusarvutuste teenuse väljatöötamine on lõpule viidud ja koordineeritud võimsusarvutuste ülesande eeltestimine on läbi viidud. Ettevõtte teostab koordineeritud võimsusarvutusi järgmiste turu ajaraamide puhul:

- päevasisene,
- järgmise päeva,
- järgmise nädala,
- järgmise kuu,
- järgmise aasta ja
- järgmise kvartali ajaraam.

6.4. Katkestuste plaanimise koordineerimine

Vastavalt komisjoni määruse (EL) 2017/1485 artiklile 84 peavad kõik põhivõrguettevõtjad koos välja töötama vähemalt sünkroonala lõikes metoodika, et hinnata, kas ülekandesüsteemi või jaotusvõrgu, sealhulgas suletud jaotusvõrgu tootmismoodulid, tarbimisüksused ja võrguelemendid on katkestuste koordineerimise seisukohast olulised ressursid. Vastavalt kõnealuse määruse artiklile 86 peavad igal kalendriaastal enne 1. juulit iga katkestuste koordineerimispiirkonna kõik põhivõrguettevõtjad ühiselt uuesti hindama katkestuste koordineerimise seisukohast tootmismooduleid ja tarbimisseadmeid, kasutades nimetatud määruses sätestatud metoodikat. Vastavalt nimetatud määruse artiklile 97 peab põhivõrguettevõtja igal kalendriaastal enne 1. novembrit kõikidele teistele põhivõrguettevõtjatele esitama talitluse plaanimise andmekeskonnas järgmise aasta esialgsed valmiduskavad järgmise aasta ajavahemikuks.

Ettevõtte teostas katkestuste plaanimise mittevastavuste hindamise Balti riikide põhivõrguettevõtjate poolt kinnitatud ajatemplite kohta, mis on kooskõlastatud koordineerimistsükli sideteenuste osutajatega (piirkondlik koordineerimiskeskus–põhivõrguettevõtja, piirkondlik koordineerimiskeskus–piirkondlik koordineerimiskeskus). Põhivõrguettevõtjad ja piirkondlikud koordineerimiskeskused vaatasid lõpliku katkestuste plaanimise mittevastavuste hindamise tulemused läbi.

Piirkondliku katkestuste plaanimise mittevastavuste hindamise tulemused on kättesaadavad ühtsel andmete jagamise platvormil (ENTSO-E SharePoint).

Ettevõtte teostab iga nädal katkestuste plaanimise koordineerimise ülesande täitmise kvaliteedikontrolli, hinnates katkestuste sisendandmeid, ning korraldab kooskõlastamise eesmärgil iganädalase konverentskõne, et lahendada kõik ühendusliinide vastuolud. Selleks arvutab ettevõtte järgmise nädala katkestuste plaanimise mittevastavused, kasutades järgmise nädala Balti regiooni ühist võrgumudelit. Lisaks osaleb ettevõtte piirkondliku koordineerimiskeskuse ja piirkondliku talitluskindluse koordinaatori vahelistes iganädalastes konverentskõnedes ja on võtnud endale iganädalase katkestuste plaanimise koordineerimise ülesande.

6.4.1. Tegevuse tulemuslikkus

Ettevõtte ei täheldanud 2024. aastal olulisi ega kriitilisi juhtumeid Balti riikide põhivõrguettevõtjate katkestuste koordineerimise menetlustes ja ajakavades. Piirkondlik katkestuste plaanimise mittevastavuste hindamine viidi läbi 2025. aasta kohta ja aruande kinnitasid Balti riikide põhivõrguettevõtjate katkestuste plaanimise koordineerimise operaatorid. Seetõttu ei viidud 2024. aastal läbi ühtegi uurimist.

2024. aastal töötati välja ja rakendati täies ulatuses katkestuste plaanimise mittevastavuste hindamise protsess järgmise nädala turu ajaraami jaoks. Kõik põhivõrguettevõtjad nõustusid järgima ettevõtte välja töötatud andmete esitamise ja tulemuste aruandluse kokkulepet.

Andmete ühendamisel katkestuste plaanimise koordineerimise rakenduses ei esinenud ühtegi intsidenti ajal, mil ettevõtte täitis katkestuste plaanimise koordineerimise üleeuroopaliste andmete ühendaja põhi- või varurolli.

Iganädalases katkestuste plaanimise koordineerimise protsessis olid põhivõrguettevõtjate ajakriitiliste probleemide lahendamise protsentuaalsed tulemusnäitajad andmete ühendamise 1.–4. etapis järgmised: LITGRID – 100%, AST – 100% ja ELERING – 96,15%. Ajakriitilisi probleeme ei lahendatud täielikult 42. ja 49. nädalal.

6.4.2. Kooskõlastatud meetmed ja soovitused

Ettevõtte jälgib üle 50 MW võimsusega tootmisüksuste katkestuste ajakava.

Kui katkestuste plaanimise mittevastavuste korral esineb koormusega seotud rikkumisi, mis ületavad liinidele seatud piiranguid 105% ja autotransformaatoritele seatud piiranguid 110%, teeb ettevõtte ettepaneku parandusmeetmete võtmiseks, mida arutatakse põhivõrguettevõtjate ja piirkondlike koordineerimiskeskuste iganädalases katkestuste plaanimise koordineerimist käsitlevas kõnes ja iganädalases süsteemi toimimist käsitlevas konverentskõnes.

6.4.3. Tulemuslikkus

Nädal enne katkestuste plaanimise koordineerimise protsessi algust kooskõlastas ettevõtte reservelemendid.

Järgmise aasta katkestuste plaanimise koordineerimise protsessi käigus koordineeris ettevõtte tootmise kattuvust ja alalisvooluülekandesüsteeme.

Järgmise aasta turu ajaraami katkestuste plaanimise koordineerimise protsessi käigus märkas ettevõtte üht katkestuste plaanimise mittevastavuste arvutust tehes, et eelolevaks aastaks olid kavandatud samaaegsed katkestused, mis ei oleks tohtinud kattuda. Selle tulemusel toimus kiire teabevahetus põhivõrguettevõtjatega ning katkestuste ajakava muudeti edukalt, mis näitab katkestuste plaanimise mittevastavuste arvutuste tulemuslikkust ja vajalikkust.

6.4.4. Tõhusus

Ettevõtte on osalenud 98%-l kõikidest piirkondlike koordineerimiskeskuste vahelistest iganädalastest ja iga-aastastest konverentskõnedest. Ainus kõne, milles ettevõtte ei osalenud, toimus 26. detsembril.

Ettevõtte on osalenud katkestuste plaanimise koordineerimise töörühmades, mille ülesanne on määratleda nõuded üleeuroopalise katkestuste plaanimise koordineerimise rakenduse spetsifikatsiooni koostamiseks.

Kuna ettevõtte kui piirkondlik koordineerimiskeskus on katkestuste plaanimise koordineerimise etapi 3A haldur kõikides katkestuste plaanimise koordineerimisega seotud üleeuroopalistes ülesannetes, tehti 2024. aastal kõik katkestuste plaanimise koordineerimise üleeuroopalise reeglistiku uuendused õigeaegselt ja enne ettenähtud tähtaegu. Lühiajalise tootmispiisavuse hindamise katkestuste plaanimise koordineerimise alltöörühma koosolekul tutvustati katkestuste plaanimise koordineerimise üleeuroopalise reeglistiku muudatusi edukalt kõigile kolleegidele katkestuste plaanimise koordineerimisega seotud põhivõrguettevõtjates ja piirkondlikes koordineerimiskeskustes. Piirkondliku katkestuste plaanimise mittevastavuste hindamise aastaaruanne on valmis ja põhivõrguettevõtja katkestuste plaanimise koordineerimise ühtne kontaktpunkt on tulemused heaks kiitnud.

6.4.5. Puudused

Puudub varumenetlus juhuks, kui katkestuste plaanimise koordineerimise üleeuroopaline rakendus ei tööta ja selle tööd ei suudeta mõistliku aja jooksul taastada. Selle küsimusega tegeletakse järgmise aasta arenduste käigus.

Katkestuste plaanimise koordineerimise üleeuroopaline rakendus ei toiminud ega olnud saadaval ligikaudu kahe nädala jooksul järgmise aasta turu ajavahemiku katkestuste plaanimise koordineerimise protsessi ajal. Seetõttu ei saanud üks põhivõrguettevõtja üles laadida ajakohastatud mittekättesaadavuse kava vahetult enne ühendamise neljandat etappi. Ettevõtte poolt probleemi kohta saadetud päringutele ei vastatud õigeaegselt, nii et iga-aastaste katkestuste koordineerimine tuli teha käsitsi iganädalaste põhivõrguettevõtjate ja piirkondlike koordineerimiskeskuste katkestuste plaanimise koordineerimist käsitlevate kõnede abil.

Balti regiooni põhivõrguettevõtjatel esineb viivitusi andmete esitamisel enne teatavaid tähtaegu, mis võib aeglustada kogu piirkondliku katkestuste plaanimise koordineerimise protsessi ja piirkondlik koordineerimiskeskus peab tegema täiendavaid jõupingutusi, et tagada tähtaegadest kinnipidamine.

6.5. Lühiajaline tootmispiisavus

Ettevõtte teostab lühiajalise tootmispiisavuse hindamist kooskõlas komisjoni määruse (EL) 2017/1485 artikliga 81. Iga piirkondlik koordineerimiskeskus viib läbi piirkondliku tootmispiisavuse hindamise vähemalt järgmise nädala ajaraami kohta. Iga põhivõrguettevõtja esitab piirkondlikule talitluskindluse koordinaatorile piirkondliku tootmispiisavuse hindamiseks vajaliku teabe, sealhulgas:

- a. eeldatava kogukoormuse ja kättesaadavad tarbimiskaja ressursid;
- b. tootmismoodulite valmiduse;
- c. talitluskindluse piirid.

Iga piirkondlik koordineerimiskeskus viib läbi asjaomaste põhivõrguettevõtjate esitatud teabe põhjal tootmispiisavuse hindamise eesmärgiga avastada olukordi, kus mõnes juhtimispiirkonnas on oodata ebapiisavat tootmistaset, võttes arvesse võimalikke piiriüleseid vahetusi ja talitluskindluse piiranguid. Ta esitab tulemused ja teeb ettepaneku meetmete kohta, mis aitavad vähendada võimsusarvutusala põhivõrguettevõtjate riske. Need meetmed hõlmavad parandusmeetmete ettepanekuid, mis võimaldavad suurendada piiriüleseid vahetusi. Piirkondliku tootmispiisavuse hindamisel kooskõlastab iga piirkondlik koordineerimiskeskus oma tegevuse teiste piirkondlike koordineerimiskeskustega.

Piirkondlikud koordineerimiskeskused viivad rotatsiooni alusel läbi iga päev piirkonnaülese tootmispiisavuse hindamise, et tuua ENTSO-E tasandil esile olukordi, kus on oodata piisavuse puudumist. Kui piirkondlikud koordineerimiskeskused ei vii läbi piirkonnaülest tootmispiisavuse hindamist, jälgivad nad oma vastutusala piirkonnaülese tootmispiisavuse hindamise tulemusi võimalike ebapiisavuste suhtes.

Piirkonnaülese tootmispiisavuse hindamise tulemuste või põhivõrguettevõtja taotluse alusel viivad piirkondlikud koordineerimiskeskused asjaomases koordineerimispiirkonnas läbi piirkondliku tootmispiisavuse hindamise ja edastavad põhivõrguettevõtjatele piirkondliku tootmispiisavuse hindamise tulemused ja teevad ettepaneku meetmete kohta, mis aitavad vähendada põhivõrguettevõtjate riske. Lisaks Euroopa energiakriisile osutas sünkroniseerimist ettevalmistav töö lühiajalise tootmispiisavuse hindamise ülesande tähtsusele, kuna süsteemi piisavuse jälgimine on olulisem kui kunagi varem. Ettevõtte on välja töötanud piirkondliku ülesande ulatuslikud täiendused ning jälgib ja hoiatab vajaduse korral põhivõrguettevõtjaid. Kommunikatsiooniprotsess tagab hoiatused kõrge riskiga perioodide kohta ja varajaste hoiatuste edastamise.

6.5.1. Tegevuse tulemuslikkus

2024. aastal ja pärast lühiajalise tootmispiisavuse hindamise ülesande käivitamist:

- täideti üleeuroopalise lühiajalise tootmispiisavuse hindamisteenuse kohustus 100%-l päevadest/nädalatest, nagu lepingutes ette nähtud;
- piirkondlikku tootmispiisavuse hindamist ettevõtte teeninduspiirkonnas 2024. aastal läbi ei viidud.

6.5.2. Kooskõlastatud meetmed ja soovitusel

2024. aastal ei võetud meetmeid ega tehtud soovitusi, kuna ühtegi piirkondlikku tootmispiisavuse hindamist ei teostatud.

6.5.3. Tulemuslikkus

Selle ülesande tulemuslikkus on määratletud järgmiselt:

Balti regiooni süsteemikäitamispiirkonnas algatatud piirkondlikul tootmispiisavuse hindamisel tuvastatud probleemide suhe piirkonnas algatatud hindamiste koguarvu. 2024. aasta tulemus: 100%.

6.5.4 Tõhusus

Selle ülesande tõhusus on määratletud järgmiselt:

Balti regiooni süsteemikäitamispiirkonnas algatatud piirkondlikul tootmispiisavuse hindamisel tuvastatud lahendatud probleemide suhe tuvastatud probleemide koguarvu. 2024. aasta tulemus: 100%.

6.5.5 Puudused

Puudub nõuetekohane varumenetlus juhuks, kui lühiajalise tootmispiisavuse rakendus muutub täielikult kättesaamatuks, mis tähendaks, et me ei oleks võimelised oma ülesannet täitma. Võimalikku lahendust arutatakse eeloleval aastal. Kuna tulemused sõltuvad suurel määral sisendandmete kvaliteedist ja täpsusest, tuleb meil veel sisse seada menetlus sisendandmete kvaliteedi kontrollimiseks.

6.6. Käitamis- ja häiringujärgne analüüs ja aruandlus

Käitamis- ja häiringujärgne analüüs ja aruandlus, mida nimetatakse ka piirkondlikuks juhtumite analüüsiks ja aruandluseks, on piirkondliku koordineerimiskeskuse juriidiline kohustus, mis on välja toodud määruse (EL) 2019/943 artiklis 37. See seisneb käitamis- ja häiringujärgses analüüsis ja aruandluses.

Piirkondliku koordineerimiskeskuse metoodika nende tegevuste läbiviimiseks, mis kannab nime „Käitamis- ja häiringujärgse analüüsi ja aruandluse metoodika“, kiitis heaks Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Amet 1. aprillil 2022 jõustunud otsusega 04-2022. Piirkondliku juhtumite analüüsi ja aruandluse käigus uurib piirkondlik koordineerimiskeskus olukorda, kus avari-, elektrikatkestuse või süsteemi taastamise seisundis oleva põhivõrguettevõtja tegevuse tulemusena on teine põhivõrguettevõtja liikunud tavalisest või häiresüsteemi olekust avariiolekusse. Kui juhtum on kinnitatud vähemalt 2. skaala juhtumiks vastavalt juhtumite liigitusskaala metoodikale, annab piirkondlik koordineerimiskeskus soovitusi sarnaste juhtumite vältimiseks tulevikus.

6.6.1. Tegevuse tulemuslikkus

Reedel, 21. juunil 2024 toimus Kagu-Euroopas oluline intsident, mis põhjustas tõsised häired Mandri-Euroopa elektrisüsteemis. Intsidendi tulemusel tekkisid koormuse ja tootmise märkimisväärsed kaod, mis mõjutasid mitut riiki, sealhulgas Albaaniat, Bosniat ja Hertsegoviinat, Montenegrot ja Horvaatiat. Hulk ettenägematuid probleeme ülekandevõrgus kulmineerusid (osalise) elektrikatkestusega nendes neljas riigis.

Pärast uurimiskünnise kinnitamist nimetasid piirkondlikud koordineerimiskeskused piirkondliku juhtumite analüüsi ja aruandluse metoodika artikli 3 kohaselt põhi- ja asendusliikmed ning juhtumite liigitusskaala eksperdirühma juurde moodustati piirkondliku koordineerimiskeskuse uurimisrühm. Uurimisrühm viis läbi juhtumi põhjaliku uurimise, järgides määruse (EL) 2019/943 artiklis 37 ja I lisas sätestatud piirkondlike koordineerimiskeskuste kohustusi. Piirkondlike koordineerimiskeskuste uurimistulemused lisatakse juhtumite liigitusskaala lõpparuandesse.

6.6.2. Kooskõlastatud meetmed ja soovitused

2024. aastal ei võetud ülesande suhtes ühtegi meetet ning Balti riikide põhivõrguettevõtjatele ei antud ühtegi ametlikku soovitusi.

6.6.3. Tulemuslikkus

Selle ülesande tulemuslikkus on määratletud järgmiselt:

- piirkondliku koordineerimiskeskuse liikmete nimetamine ja neist teavitamine ühe nädala jooksul pärast juhtumi toimumist;
- lõpparuande, sealhulgas piirkondliku koordineerimiskeskuse peatüki avaldamine juhtumile järgneva aasta septembri lõpuks.

Lõpparuandeid ei ole veel avaldatud, kuna vastavas töörühmas on arendusprotsess veel käimas.

6.6.4. Tõhusus

Selle ülesande tõhususe mõõtmise aluseks on käitamis- ja häiringujärgsele analüüsile ja aruandlusele (sealhulgas protsessi rakendamisele, koolitamisele ja sertifitseerimisele, soovituslike järelmeetmete võtmisele) kulunud tunnid ning iga juhtumi uurimisele kulunud aeg.

Ettevõtte pühendas 120 tundi protsessi rakendamisele, täiendades koolitusmaterjale lisauurijate sertifitseerimiseks, ja osales uurimises.

6.6.5. Puudused

2024. aastal puudusi ei tuvastatud.

6.7. Kooolitused ja sertifitseerimine

Koolitus- ja sertifitseerimisülesanne põhineb piirkondlike koordineerimiskeskuste koolitus- ja sertifitseerimismeetodil, mis on välja töötatud kooskõlas määruse (EL) 2019/943 artikli 37 lõike 1 punktiga g ja mille Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Amet kiitis heaks 18. mail 2022. See hõlmab reguleeritud teenustega seotud ülesandeid täitvate piirkondlike koordineerimiskeskuste süsteemihaldurite pidevat koolitamist ja sertifitseerimist. Eesmärk on tagada piirkondlike koordineerimiskeskuste süsteemihalduritele vajalikud oskused ja teadmised, et nad täidaksid oma ülesandeid piirkonna põhivõrguettevõtjate ees tõhusalt ja kvaliteetselt. 28. mai 2026 on määratud tähtjaks, mil kõik piirkondlike koordineerimiskeskuste süsteemihaldurid peavad olema sertifitseeritud.

6.7.1. Tegevuse tulemuslikkus

Koolitus- ja sertifitseerimisülesande peamised eesmärgid on:

- töötada välja piirkondliku koordineerimiskeskuse sisekoolitusprogramm ja iga-aastane koolituskava koos seotud osapoolte rollide ja kohustuste, organisatsiooniliste ja sertifitseerimise põhimõtete määramisega;
- töötada välja ühine koolitusprogramm koos ühiste suunistega kõigi Euroopa piirkondlike koordineerimiskeskuste jaoks;
- töötada välja ühised ja keskusesised koolitusmoodulid reguleeritud teenuste jaoks;
- koolitada ja sertifitseerida piirkondlike koordineerimiskeskuste süsteemihaldureid vastavalt väljatöötatud suunistele ja materjalidele.

Koolitusmooduleid, sealhulgas koolitus- ja hindamismaterjale, hakati edukalt rakendada ning käivitati piirkondlike koordineerimiskeskuste süsteemihaldurite sertifitseerimisprotsess. 2024. aastal sertifitseeris ettevõtte 80% oma süsteemihalduritest.

6.7.2. Rakendamise seis

2023. aastast on ettevõtte koos koolitus- ja sertifitseerimisülesande rakendamise tööühmaga töötanud välja ühise koolitusprogrammi ja algatanud ühiste koolitusmoodulite koostamise lühiajalise tootmispiisavuse hindamise, katkestuste plaanamise koordineerimise, ühise võrgumudeli loomise ning piirkondliku juhtumite analüüsi ja aruandluse üleeuroopaliste ülesannete tarvis.

Sisekoolitusprogrammi ja 2025. aasta koolituskava väljatöötamisel lähtuti piirkondlikest vajadustest, reguleeritud ülesannetest ja koordineeritud talitluskindluse analüüsist. Eelnimetatud dokumentides määratletud eeskirjade ja suuniste alusel viidi ühiste ja sisemiste koolitusmoodulite väljatöötamine lõpule 2024. aastal seadusega ettenähtud tähtjaks. Lisaks sellele on ettevõtte välja töötanud järgmiste ülesannete sertifitseerimisprogrammid: lühiajalise tootmispiisavuse hindamine, katkestuste plaanamise koordineerimine / katkestuste plaanamise mittevastavused, ühise võrgumudeli loomine, piirkondlik juhtumite analüüs ja aruandlus ning koordineeritud võimsusarvutused. Kõik ettevõttes nende ülesannete eest vastutavad süsteemihaldurid on sertifitseeritud, et tagada ülesannete täitmise kõrge tase.

6.7.3. Tulemuslikkus ja tõhusus

Koolituste ja sertifitseerimise tulemuslikkuse tagamiseks kasutatakse avatud lähtekoodiga õpihaldussüsteemi, mille funktsionaalsust on võimalik vastavalt koolitusprogrammi vajadustele kohandada.

Koolitusprogrammi tõhususe hindamiseks võeti kasutusele esimese katse edukuse määr. 2024. aastal läbis 64% Baltic RCC süsteemihaldureid koolitusmoodulid esimesel katsel.

6.7.4. Puudused

2024. aastal puudusi ei tuvastatud.

6.8. Põhivõrguettevõtjate kaitse- ja taastamiskavade järjepidevuse hindamine

Kooskõlas määruse (EL) 2017/2196 artikliga 52 on ettevõtte koostanud järjepidevuse hindamise seirearuande kaitse- ja taastamiskavadele, mille põhivõrguettevõtjad on välja töötanud kooskõlas elektrivõrgu hädaolukorra ja taastamise eeskirja artikliga 6. Järjepidevuse hindamine tuleb läbi viia iga viie aasta tagant vastavalt põhivõrguettevõtjate kaitse- ja taastamiskavade läbivaatamise ajakavale, nagu on kokku lepitud Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Ametiga.

6.8.1. Tegevuse tulemuslikkus

Ülesanne piirub põhivõrguettevõtjate poolt ettevõttele esitatud dokumentide (Exceli vormid) järjepidevuse formaalse kontrolliga. Exceli vormid sisaldavad olemasolevate menetluste ja/või kokkulepete ning nende korrektsete nimetuste ja versioonide nimekirja. Kõik põhivõrguettevõtjad edastasid ettevõttele täidetud vormid kõigi piiride kohta.

Kõikidest vormides avastatud vastuoludest teavitati asjaomaseid põhivõrguettevõtjaid, et võimaldada põhivõrguettevõtjate vahelist kooskõlastamist ja vormide ajakohastatud versioonide uuesti esitamist.

6.8.2. Kooskõlastatud meetmed ja soovitused

Ettevõtte avastas esitatud Exceli vormides dokumentide versiooninumbrites mõned vastuolud, mis lahendati asjaomaste põhivõrguettevõtjate vahelises tulemuslikus koostöös.

6.8.3. Tulemuslikkus

Selle ülesande tulemuslikkus on määratletud järgmiselt.

Selge suunitlus – ettevõtte keskendub andmete järjepidevuse (kuupäevad, versiooninumbriid) kontrollimisele põhivõrguettevõtjate esitatud Exceli vormides; standardiseerimine – vormide kasutamine tagab kokkulepete dokumenteerimisel ühtsuse ja läbipaistvuse.

6.8.4. Tõhusus

Balti riikide põhivõrguettevõtjatele ja vastavatele piirkondlikele koordineerimiskeskustele esitati tekstidokumendid piirianalüüsiga, milles olid selgesti välja toodud ettevõtte poolt tuvastatud mittevastavused. Põhivõrguettevõtjad lahendasid tuvastatud puudused kahepoolset esimese meeldetuletuse peale.

6.8.5. Puudused

2024. aastal ei esinenud ülesande täitmisel puudusi.

6.9. Maksimaalne sisenemisvõimsus

Määruse (EL) 2019/943 artikli 21 kohaselt võib juhul, kui mõnes liikmesriigis on tuvastatud ressursside piisavusega seotud probleemid, võtta viimase võimalusena kasutusele reservvõimsuse mehhanismi, milles võib osaleda piiriülevalt. Ressursside piisavuse probleem peab olema tuvastatud ressursside piisavuse hindamise käigus riiklikul ja/või Euroopa tasandil. Vastavalt määruse (EL) 2019/943 artikli 26 lõikele 7 peavad piirkondlikud koordineerimiskeskused juhul, kui põhivõrguettevõtja rakendab piiriülestele osalejatele avatud reservvõimsuse mehhanismi, arutama välismaisele võimsusele võimaldatava maksimaalse sisenemisvõimsuse ja väljastama selle kohta soovitusi.

Maksimaalne sisenemisvõimsus on igal konkreetsel võimsusturu piiril välismaisele võimsusele, mis võib osaleda võimsuse hüvitamise mehhanismis teatud tarneperioodil, võimaldatav maksimaalne võimsus. Maksimaalne sisenemisvõimsus peaks kajastama väärtust, mida ühendatud süsteem võimaldab süsteemistressi ajal varustuskindluse mõttes. Kõik reservvõimsuse mehhanismi iga piiri kohta arvatatud summad peaksid sisalduma ühes soovituses, mille piirkondlik koordineerimiskeskus esitab igal aastal asjaomastele põhivõrguettevõtjatele.

6.9.1. Tegevuse tulemuslikkus ja rakendamise seis

Detsembris 2024 saatis Münchenis asuv piirkondlik koordineerimiskeskus TSCNET, kes oli selle aasta piirkondlike koordineerimiskeskuste koordinaator (seda ülesannet täidetakse rotatsiooni põhimõttel), igale põhivõrguettevõtjale ametliku e-kirja, et teha kindlaks, kas nad vajavad piiriülestel reservvõimsuse mehhanismide jaoks maksimaalse sisenemisvõimsuse arvutusi.

2024. aasta lõpu seisuga ei olnud Balti regioonis piiriüleseid võimsusturge kasutusele võetud.

Oktoobris 2024 viidi lõpule maksimaalse sisenemisvõimsuse IT-rakenduse testimine. See rakendus on üleeuroopaline lahendus maksimaalse sisenemisvõimsuse arvutamiseks.

7. Üldine väljavaade

Ettevõtte tegevuse fookus ja eesmärgid tuginevad kolmele sambale: elektrivõrgu koordineeritud, integreeritud ja turvaline toimimine, optimaalne ja tõhus turutegevus ning IT-süsteemide töökindlus, ühtlustamine ja turvalisus.

7.1. Elektrivõrgu koordineeritud, integreeritud ja turvaline toimimine

Meie eesmärk on tagada varustuskindlus elektrivõrgu koordineeritud, integreeritud ja turvalise toimimise kaudu. Meie prioriteedid on kooskõlas määruses (EL) 2019/943 määratletud kohustuslike ülesannetega, mis on kas juba täidetud või mis täidetakse lähiaastatel.

Juba täidetud ülesandeid tõhustatakse veelgi, et vastata kindlaksmääratud metoodika kõigile nõuetele ja Balti riikide põhivõrguettevõtjate piirkondlikele vajadustele. Aktiivne arendusfaas peaks jõudma lõpule 2026. aasta jooksul, kuid ülesannete tõhustamine jätkub, võttes arvesse piirkondlikke vajadusi.

Lisaks üleeuroopaliste kohustuslike ülesannete täitmisele pakub ettevõtte praegu ja ka edaspidi täiendavat tuge Balti riikide põhivõrguettevõtjatele, et saavutada elektrivõrgu koordineeritud, integreeritud ja turvaline toimimine. Praegu osutatakse järgmisi teenuseid:

1. piirkondlik katkestuse plaanimine ja koordineerimine;
2. piirkondlike ühendatud võrgumodelite loomine;
3. piirkondliku lühiajalise tootmispiisavuse hindamine;
4. piirkondliku planeerimisandmete võrgu majutamine ja haldamine;
5. vajalike võimsuste arvutamine ja hindamine.

Kavas on lähtuvalt Balti riikide põhivõrguettevõtjate taotlustest piirkondlikku toetust tulevikus veelgi laiendada, keskendudes integreeritud ja koordineeritud elektrivõrgu eesmärgi saavutamisele.

Mõistame, et elektrivõrgu toimimine ja turvalisus ei ole üksnes põhivõrguettevõtjate vastutus. Elektrivõrgu turvalise ja töökindla toimimise tagamiseks on väga oluline pikaajaline integreerimine ja kooskõlastamine teiste energiasektori üksustega, kelleks on gaasi põhivõrguettevõtjad ja jaotusvõrguettevõtjad ning teised turuosalised.

7.2. Optimaalne ja tõhus turutegevus

Euroopa energiavõrgud sõltuvad suurel määral energia- ja võimsusturgudest ning süsteemi turvalisust ei ole võimalik saavutada ilma hästitoimivate ja vastupidavate energiaturgudeta. Turgude all mõistame energia edasimüügi turge, energia ja sellega seotud toodete pikaajalisi futuuriturge ning energia- ja võimsustoodete reserviturge.

Praegu nähakse piirkondlike koordineerimiskeskuste ülesannetena eelkõige koordineeritud võimsusarvutuste teostamist energiaturgude jaoks ning reservvõimsuse suuruse kindlaksmääramise ja hankimise optimeerimist turul. Meie hinnangul saab ja tuleb koordineerimiskeskuste rolli turutegevuses tulevikus laiendada.

Komisjoni võimsuse jaotamise ja ülekoormuse juhtimise määruse (EL) 2015/1222 ajakohastatud versiooni ootuses eeldatakse, et piirkondlikele koordineerimiskeskustele antakse lisatõhusate ülesannete turuandmete vahendaja rollis. Selle tegevuse peamine eesmärk ja sisu on andmete kontrollimine ja esitamine enne turgude liitmist. Mitme määratud elektriturukorraldajaga kokkulepete puhul võiks võimsuse ja turutulemuste kontrollimine olla lisaks üks võimalik valdkond, kus piirkondlik koordineerimiskeskus võiks võtta juhtiva rolli. Üks ülesanne, mis on ja jääb ka järgnevatel aastatel ettevõtte keskseks tegevuseks, on voopõhine võimsuse arvutamine. Tuleb välja töötada nii rakendamise nõuete määratlus kui ka arvutusalgoritmi rakendamine, et tagada, et voopõhised võimsusarvutused on läbipaistvad ja tõhusad ning vastavad põhivõrguettevõtjate ja turu ootustele.

Peale selle võivad turuosalistele lisaväärtust pakkuda andmevahetuse ühtlustamine ja juhtiv roll andmevahetuslahenduste pakkumisel piirkondliku planeerimisandmete võrgustiku kaudu.

On selge, et süsteemi turvalisus ja turud käivad käsikäes ning seetõttu on piirkondliku koordineerimiskeskuse roll ühtlustajana ja kulude optimeerijana kasulik pikaajalise toimekindluse ja kulude optimeerimise seisukohalt. Lõpliku otsuse ülesannete delegeerimise kohta teevad põhivõrguettevõtjad, kuid piirkondlik koordineerimiskeskus on valmis võtma juhtiva rolli võimalike turu ajavahemikega seotud asjaomaste ülesannete täitmisel.

7.3. IT-süsteemide töökindlus, ühtlustamine ja turvalisus

Ettevõtte strateegia IT-süsteemide töökindluse, ühtlustamise ja turvalisuse saavutamisel on kasutada arendamisel avatud lähtekoodi. Meie hinnangul on avatud lähtekoodiga tehnoloogiate kasutamine kasulik ettevõttesisese pädevuse ja koodi jagamise seisukohast. Baasplatvormi teenused, nagu ELK (Elasticsearch, Logstash ja Kibana) ja MinIO, aitavad kaasa arendustegevuse standardiseerimisele ning töökindlamate ja turvalisemate rakenduste arendamisele.

Oleme seadnud oma arendustegevuses eesmärgiks viia kõik põhifunktsioonid üle avatud lähtekoodiga platvormidele, mis võimaldab teistel sidusrühmadel neid lahendusi taaskasutada, täiustada ja neist kasu saada. Sellise lähenemisega saab ära kasutada sektori kollektiivset tugevust, et luua ühised standardiseeritud integratsioonid ja ühine koodibaas, mis lõppkokkuvõttes parandab pikemas perspektiivis süsteemi turvalisust ja kättesaadavust.

Avatud lähtekoodiga tarkvaraarendus on soodustanud organisatsioonides innovatsiooni. Osaledes avatud lähtekoodiga projektides, saavad arendajad teha omavahel koostööd ja kaasata ka teisi huvitatud isikuid projektides osalema. Avatud lähtekoodi toetavate kogukondade koostöökeskkond võimaldab arendajatel kokku puutuda mitmesuguste väljakutsetega ja see kiirendab nende probleemilahendusoskuste arengut. Lisaks sellele saavad arendajad avatud lähtekoodiga projektides kaasa lüües tutvuda parimate tavade, ülemaailmsete kodeerimisstandardite ja töödega, millele on andnud hinnangu sama valdkonna eksperdid. Sellistes projektides osalemine tõstab ettevõttesiseste arendustööde kvaliteeti, sest arendajad saavad panustada majasisestesse projektidesse uute teadmistega ja värske vaatenurga alt.

Üks avatud lähtekoodiga tarkvara aluspõhimõtetest on teadmiste jagamine. Meie eesmärk avatud lähtekoodiga rakenduste kasutuselevõtmisel ja avatud lähtekoodiga projektides osalemisel on luua koostöö ja läbipaistvusel põhinev kultuur. Kui meeskonnad võivad koodi avalikult jagada, saab parandusi teha ühiselt – see lühendab arendustsükleid ja tõstab üldist tarkvara kvaliteeti. Meie eesmärk on kaasata kogukonna teisi piirkondlikke koordineerimiskeskusi, et ühendada pädevused ja aidata leida probleemidele parimad lahendused. Teadmiste, pädevuste ja rakenduste jagamine teiste ettevõtete ja piirkondlike koordineerimiskeskustega aitab meil saavutada oma pikaajalist eesmärki – saada kompetentsikeskuseks piirkondlike koordineerimiskeskustega seotud ülesannete valdkonnas.

Avatud lähtekoodiga tarkvara annab meile märkimisväärse kulueelise. Kuna avatud lähtekoodiga tehnoloogiad on sageli saadaval tasuta või odavamalt kui omanditarkvara lahendused, on nende litsentsikulud väiksemad. See võimaldab organisatsioonil eraldada vahendeid tõhusamalt, eelkõige teadus- ja arendustegevuseks ning taristu täiustamiseks.

Lisaks sellele soodustab avatud lähtekoodiga rakenduste kasutamine organisatsioonisisest innovatsiooni ja julgustab töötajaid võtma vastutust rakenduste eest, mida nad edasi arendavad. See vähendab sõltuvust välistest tarnijatest seoses toe või kohandustega.

8. Arendustegevuse väljavaated ja olulisemad projektid

2024. aastal keskendus ettevõtte koordineeritud talitluskindluse analüüsi, koordineeritud võimsusarvutuste ning koolitus- ja sertifitseerimisteenuste arendamisele. Koordineeritud talitluskindluse analüüsi teenused hakkasid toimima 28. märtsil 2024 ja koordineeritud võimsusarvutuste teenused 2025. aasta jaanuaris.

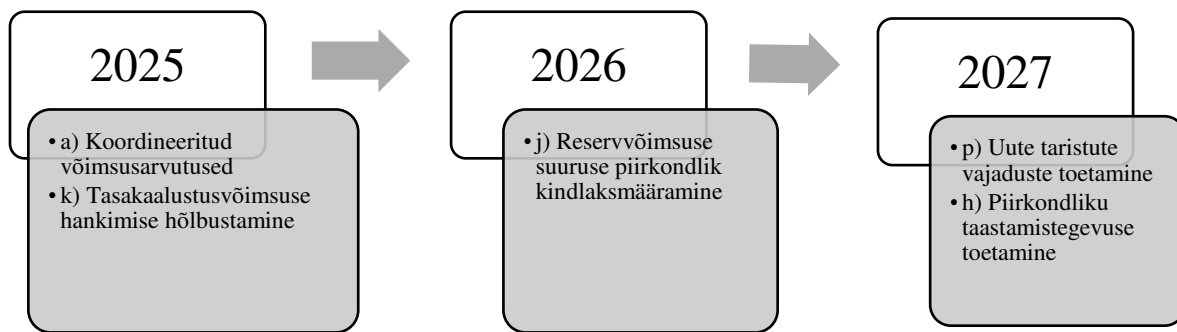
Lisaks sellele on ettevõtte koostanud kõigi määruse (EL) 2019/943 artikli 37 lõikes 1 sätestatud teenuste rakenduskava ning esialgsed rakendustähtajad on esitatud alljärgnevas tabelis 3.

Tabel 3. Määruse (EL) 2019/943 artikli 37 lõikes 1 sätestatud ülesannete rakendamise tähtajad

Artikli 37 lõike 1 kohane ülesanne	Rakendamine	Ulatus
Ühise võrgumudeli loomine	1. juuli 2022	Üleeuroopaline, süsteemikäitamispiirkond
Kaitse- ja taastamiskavade kooskõla hindamise toetamine	1. juuli 2022	Süsteemikäitamispiirkond
Lühiajalise tootmispiisavuse hindamine	1. juuli 2022	Üleeuroopaline, süsteemikäitamispiirkond
Piirkondlik katkestuste plaanamise koordineerimine	1. juuli 2022	Üleeuroopaline, süsteemikäitamispiirkond
Käitamis- ja häiringujärgne analüüs ja aruandlus	1. oktoober 2022	Üleeuroopaline
Balti regiooni koordineeritud talitluskindluse analüüs	2024. a 2. kvartal (täies ulatuses)	Süsteemikäitamispiirkond
Võimsusturgude maksimaalne sisenemisvõimsus	2024. a 1. kvartal	Üleeuroopaline
Koolitamine ja sertifitseerimine	18. mai 2024	Üleeuroopaline, süsteemikäitamispiirkond
Koordineeritud võimsusarvutused*	10. veebruar 2025	Võimsusarvutusala
Piirkondliku taastamistegevuse toetamine	2027. a 1. kvartal	Üleeuroopaline, süsteemikäitamispiirkond
Tasakaalustusvõimsuse hankimise hõlbustamine	2025. a 1. kvartal	Süsteemikäitamispiirkond
Uute taristute vajaduste toetamine	2027. a 1. kvartal	Üleeuroopaline
Reservvõimsuse suuruse piirkondlik kindlaksmääramine	2026. a 1. kvartal	Süsteemikäitamispiirkond
Põhivõrguettevõtjate vaheliste arvelduste optimeerimise toetamine	Nõudmisel	-
Kriisistsenaariumite koostamine	Nõudmisel	-
Hooajalise piisavuse hindamine	Nõudmisel	-

* Koordineeritud võimsusarvutuste teenus on kavas käivitada 1. jaanuaril 2025 vastavalt sünkroniseerimise ajakavale.

Konkreetsete ülesannete rakendamise tähtajad ja nende ülesannete ulatus, mille metoodika ei ole kinnitatud, on orienteeruvad ja võivad vajaduse korral muutuda. Ülesannete rakendamise tähtajad on ülevaatlikult välja toodud alloleval skeemil:

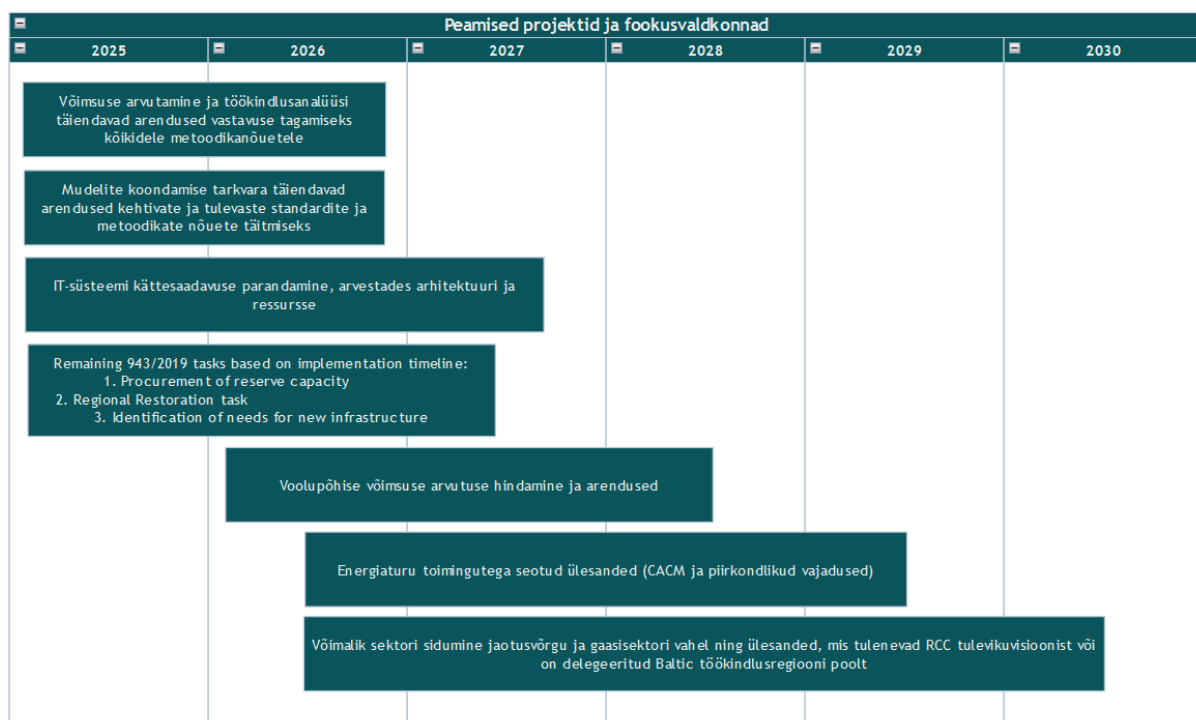
Joonis 2. Ülesannete rakendamise vooskeem

Ettevõtte lühiajalised eesmärgid kuni aastani 2026 keskenduvad EL-i määrustes määratletud meetodikate rakendamisele ja ülesannete täitmisele. Ülevaade rakendamise hetkeseisust on esitatud joonisel 3.

Praegu arenduses olevad või pärast meetodikate kinnitamist välja arendatavad ülesanded hõlmavad reservvõimsuse suuruse kindlaksmääramist ja hankimist ning uue taristu kindlaksmääramist.

Põhiteenused – koordineeritud võimsusarvutused, koordineeritud talitluskindluse analüüs ja ühendamisfunktsioon – on juba toimivad, kuid vajavad jätkuvalt ressursse, et tõhustada nende toimimist ja tagada toimimise stabiilsus. Lisaks sellele on mitmesugused sidusrühmad nende teenuste kohta esitanud uusi nõudeid.

Uus lühiajaline eesmärk on IT-arhitektuuri läbivaatamine, täiustamine ja edasiarendamine. See eesmärk toetub piirkondliku koordineerimiskeskuse strateegia kolmandale sambale ja on suunatud toimepidevuse tagamisele põhifunktsioonide parema kättesaadavuse ja arenduskvaliteedi kaudu.

Joonis 3. Ettevõtte peamised projektid ja tegevusvaldkonnad

Kui võimsuse arvutamine muutub tänu voopõhisele lahendusele tõhusamaks, muutub eelduste kohaselt alates 2026. aastast olulisemaks selle piirkondlik rakendamine. See toob meid lähemale ettevõtte strateegia teisele sambale, milleks on turutegevus. Eeldame, et seoses voopõhise meetodi rakendamisega hakkame osalema suuremal määral muudes turumenetlustes ja teabevahetuses turuosalistega.

Samal ajal on väga oluline tegeleda puudustega, mis esinevad energiasektori üksuste vahelises koordineerimistöös, sest parem koordineerimine ja integreerimine on kasulik kõigile asjaosalistele.

9. Riskid

Kuna ettevõtte tegutseb põhivõrguettevõtjatega sarnases keskkonnas, on meile avalduvad riskid põhivõrguettevõtjatega suuresti sarnased, seda nii välis- kui siseteguritest lähtuvate riskide puhul. Ettevõttesiseselt tuvastatud peamised riskikategooriad on järgmised:

1. äririsk;
2. IT- ja IT-turvalisusega seotud risk;
3. teenuste juurutamisega seotud risk;
4. operatsioonirisk.

Riskijuhtimismenetlused, riskiregistrid ja riskimaandamiskavad vaadatakse läbi kord kvartalis. Kõrgeks või väga kõrgeks hinnatud riske vaadatakse läbi regulaarselt.

9.1. IT- ja küberriskid

Talitluse plaanimise andmekeskonna turvakava nõuetele mittevastavusega seotud risk.

Kontrollimenetluste vastavuse hindamiseks talitluse plaanimise andmekeskonna turvakava nõuetele viidi läbi audit järgmiste tulemustega. Osaleja roll: 104 auditeeritud kontrollimenetlustest hinnati täielikult nõuetele vastavaks 59, osaliselt nõuetele vastavaks 39 ja nõuetele mittevastavaks 1 menetlus. Võrreldes 2023. aasta audititulemustega on nõuetele vastavate kontrollimenetluste arv vähenenud.

Teenuseosutaja roll: 119 auditeeritud kontrollimenetluse hulgast hinnati täielikult nõuetele vastavaks 69, osaliselt nõuetele vastavaks 45 ja nõuetele mittevastavaks 1 menetlus. Võrreldes 2023. aasta audititulemustega on nõuetele vastavate kontrollimenetluste arv vähenenud.

Vaatamata tuvastatud puudustele vastas audiitorite hinnangul turvakava kontrollimenetluste rakendamine Baltic RCC-s üldiselt turvakavale ning leiti, et riskijuhtimise võimekus on sellisel tasemel, mis võimaldab Baltic RCC-l parandada infoturbe halduse süsteemi ning reageerida küberturvalisuse probleemidele ja lahendada neid asjakohaselt ja õigeaegselt.

Maandamismeetmed

Küberturvalisuse tagamiseks tehakse koostööd põhivõrguettevõtjate ja teenusepakkujatega, kes osutavad nii küberturvalisuse juhtimise kui ka küberturbe operatsioonide teenust. Tuvastatud riske jälgitakse aktiivselt ja võimalike haavatavuste kõrvaldamiseks lisatakse tegevuskavasse kõrgete riskide maandamismeetmed.

10. Raamatupidamise aastaaruanne

Finantsseisundi aruanne	31
Kasumi- ja muu koondkasumi aruanne	32
Rahavoogude aruanne	33
Omakapitali muutuste aruanne	34
Raamatupidamise aastaaruande lisad	35
Juhtkonna allkirjad 2024. aasta majandusaasta aruandele	54
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	55
Kasumi jaotamise ettepanek.....	57
Ettevõtte müügitulu vastavalt EMTAK 2008-le	58

Finantsseisundi aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	31.12.2024	31.12.2023
VARAD			
Käibevarad			
Raha ja raha ekvivalendid	5	793	659
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	6	71	74
Ettemaksed	6	6	46
Käibevarad kokku		870	779
Põhivarad			
Materiaalsed põhivarad	7	43	56
Immateriaalsed põhivarad	8	78	119
Põhivarad kokku		121	175
VARAD KOKKU		991	954
KOHUSTISED			
Lühiajalised kohustised			
Lühiajalised rendikohustised	9, 10	28	26
Võlad tarnijatele ja muud võlad	9	605	677
Tulevaste perioodide tulud	9	4	0
Lühiajalised kohustised kokku		637	703
Pikaajalised kohustised			
Pikaajalised rendikohustised	10	15	31
Pikaajalised kohustised kokku		15	31
KOHUSTISED KOKKU		652	734
Osakapital	11	135	135
Jaotamata kasum	11	204	85
ETTEVÕTTE OMANIKELE KUULUV OMAKAPITAL		339	220
KOHUSTISED JA OMAKAPITAL KOKKU		991	954

Lisad 1–16 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Kasumi- ja muu koondkasumi aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	01.01.2024- 31.12.2024	01.01.2023- 31.12.2023
Müügitulu	12	1 596	1 315
Kaubad, toore, materjal ja teenused	13	-389	-360
Mitmesugused tegevuskulud	14	-165	-153
Tööjõu kulud	15	-848	-627
Põhivarade kulum	7, 8	-78	-66
Ärikasum		115	109
Kasum enne tulumaksustamist		115	109
Finantstulud ja -kulud		6	-2
Tulumaks		-2	-3
Aruandeaasta koondkasum pärast maksude mahaarvamist		119	104
Ettevõtte omanike osa kasumist		119	104
Ettevõtte omanike osa koondkasumist		119	104

Lisad 1–16 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Rahavoogude aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	Lisa	01.01.2024- 31.12.2024	01.01.2023- 31.12.2023
Rahavood äritegevusest			
Ärikasum		115	109
Korrigeerimised:			
- Põhivarade kulum	7, 8	78	66
- Muud korrigeerimised		-6	0
Muutused käibekapitalis:			
- Äritegevusega seotud nõuete muutus	6	43	5
- Äritegevusega seotud kohustiste muutus	9	-68	-64
Rahavood äritegevusest kokku		162	116
Rendi põhiosa tagasimaksed	10	-26	-25
Makstud intressid	10	-2	-2
Rahavood finantseerimistegevusest kokku		-28	-27
Raha ja raha ekvivalentide muutus		134	89
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	5	659	570
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	5	793	659

Lisad 1–16 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Omakapitali muutuste aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	Osakapital (lisa 11)	Jaotamata kasum (lisa 11)	Omakapital kokku
2022. aasta kasum	135	25	160
2022. aasta kasumi korrigeerimine	0	-44	-44
Korrigeeritud saldo seisuga 31.12.2022	135	-19	116
Aruandeaasta kasum	0	104	104
Saldo seisuga 31.12.2023	135	85	220
Aruandeaasta kasum	0	119	119
Saldo seisuga 31.12.2024	135	204	339

Üksikasjalikum teave osakapitali kohta on esitatud lisa 11.

Lisad 1–16 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1. Ettevõtte ja selle tegevus

Baltic RCC OÜ (edaspidi „ettevõtte“) on Eesti Vabariigis asutatud ettevõtte, mis kanti äriregistrisse 20. juunil 2022. Ettevõtte registrijärgne aadress on Kadaka tee 42, 12915 Tallinn, Eesti Vabariik. Ettevõttel on püsivad tegevuskohad Lätis ja Leedus. Baltic RCC OÜ peamine tegevusala on inseneritehniliste teenuste osutamine energiasektoris Eestis, Lätis ja Leedus. 31. detsembril 2024 lõppenud majandusaasta raamatupidamise aastaaruanne hõlmab ettevõtte üksusi Eestis, Lätis ja Leedus.

Ettevõtte juhtimine põhineb äriseadustikul, ettevõtte põhikirjal ja osanike lepingul. Kooskõlas äriseadustikuga hõlmab ettevõtte juhtimisstruktuur kolme tasandit:

1. Ettevõtte osanikud – osalus jaguneb võrdselt Balti riikide kolme põhivõrguettevõtte vahel: Elering AS, AS Augstsprieguma Tikls ja Litgrid AB.
2. Ettevõtte nõukogu, kuhu kuulub igast nimetatud põhivõrguettevõttest üks esindaja, kes teostab ettevõtte strateegiliste tegevuste üle järelevalvet.
3. Ettevõtte juhatus, kuhu kuulub kolm nõukogu poolt valitud liiget, kes vastutavad ettevõtte igapäevase äritegevuse eest.

Ettevõtte majandustegevust reguleerivad Eesti Vabariigi ja Euroopa Liidu seadused.

Lisa 2. Standardid, tõlgendused ja avaldatud standardite muudatused

Järgmised uued ja muudetud standardid kohalduvad pärast 1. jaanuari 2025 algavatele aruandeperioodidele; lubatud on varasem rakendamine. Ettevõtte ei ole ühtegi neist uutest ja muudetud standarditest ennetähtaegselt rakendanud ja eeldab, et need ei avalda esmakordsel rakendamisel tema raamatupidamise aastaaruandele olulist mõju.

- „Finantsinstrumentide liigitamise ja mõõtmise muudatused“ (IFRS 9 ja IFRS 7 muudatused)
- IFRS 19 „Avaliku aruandekohustusega tütaretevõtted: avalikustatav teave“
- IFRS standardite iga-aastased edasiarendused – 11. köide
- „Vahetatavuse puudumine“ (IAS 21 muudatused)

Standardid ning avaldatud standardite tõlgendused ja muudatused, mis ei ole veel jõustunud

IFRS 18 „Finantsaruannete esitamine ja avalikustamine“ (Euroopa Liit ei ole seda veel vastu võtnud). (Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2027 või hiljem. Lubatud on varasem rakendamine.)

Standardiga IFRS 18 asendatakse standard IAS 1 „Finantsaruannete esitamine“.

Peamised muutused nõuetes on järgmised.

Struktureeritum kasumiaruanne

Standardiga IFRS 18 kehtestatakse uute määratlustega vahesummad – „ärikasum“ ja „kasum (kahjum) enne finantseerimist ja tulumaksu“ ning nõue, et kõik tulud ja kulud tuleb jaotada kolme uue eraldiseisva kategooria vahel, lähtudes ettevõtte peamistest tegevustest: äritegevus, investeerimine ja finantseerimine.

IFRS 18 kohaselt ei ole ettevõtetal enam lubatud avalikustada tegevuskulusid ainult lisades. Ettevõtte peab esitama tegevuskulud viisil, mis annab kõige kasulikuma struktureeritud kokkuvõtte tema kuludest, tehes seda:

- olemuse,
- funktsiooni või.
- kombineeritud esitusviisi kaudu.

Kui tegevuskulud esitatakse funktsiooni alusel, siis rakenduvad uued avalikustamismõõdud.

Juhtkonna määratletud tulemuslikkuse näitajad, mida tuleb avalikustada ja auditeerida

IFRS 18 kohaselt tuleb raamatupidamise aruandes avalikustada ka mõned näitajad, mida nn hea raamatupidamistava ette ei näe. Standardiga kehtestatakse juhtkonna määratletud tulemuslikkuse mõõdikute kitsas määratlus, mille kohaselt:

- need on tulude ja kulude vahesumma;
- neid kasutatakse avalikus kommunikatsioonis väljaspool finantsaruandeid ja
- need peegeldavad juhtkonna hinnangut finantstulemustele.

Iga esitatud juhtkonna määratletud tulemuslikkuse mõõdiku kohta peab ettevõtte ühes raamatupidamise aruande lisas selgitama, miks selle mõõdikuga esitav teave on kasulik, kuidas see on arvutatud, ja võrdlema seda IFRS standardite kohaselt arvestatud näitajaga.

Andmete suurem eristamine

Selleks et tagada investoritele parem ülevaade finantstulemustest, antakse uue standardiga täpsemaid juhiseid teabe rühmitamise kohta raamatupidamise aruandes. See hõlmab juhiseid selle kohta, kas teave tuleb esitada põhjaruannetes või esitada detailsemalt lisades.

Ettevõtetal ei soovitata kasutada rida „Muud“ ja kui nad seda edaspidi siiski teevad, tuleb neil esitada täiendavat teavet.

Muud põhjaruannetele kohaldatavad muudatused

Standardiga IFRS 18 määratakse äritegevuse rahavoogude kaudmeetodil esitamisel lähtepunktiks ärikasum ning kaotatakse võimalus liigitada intressi- ja dividendirahavood rahavoogude aruandes äritegevuseks (see erineb täpsustatud põhitegevusega ettevõtete puhul). Lisaks kehtestatakse uus nõue esitada firmaväärtus bilansis eraldi kirjena.

Üleminek

Raamatupidamise aastaaruandes, mis on koostatud perioodi kohta, mil uut standardit esmakordselt rakendatakse, peab ettevõtte esitama sellele perioodile vahetult eelnenud võrdlusperioodi kasumiaruande iga kirje võrdluse, avalikustades:

- IFRS 18 nõuete kohaselt esitatud korrigeeritud summad ja
- IAS 1 kohaselt eelnevalt esitatud summad.

Ettevõtte kavatseb uut standardit rakendada alates 1. jaanuarist 2027. Ettevõtte hindab praegu IFRS 18 rakendamisest tulenevat võimalikku mõju tema raamatupidamise aruandele.

Lisa 3. Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte

Koostamise alused. Käesolev raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (IFRS), nagu need on vastu võtnud Euroopa Liit, ja lähtudes soetusmaksumuse printsiibist. Käesoleva raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud peamised arvestuspõhimõtted on esitatud alljärgnevalt. Neid arvestuspõhimõtteid on rakendatud järjepidevalt kõikidele aruandes esitatud perioodidele, välja arvatud juhul, kui on viidatud teisiti.

Arvestus- ja esitusvaluuta. Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes, mis on ettevõtte arvestus- ja esitusvaluuta. Ettevõtte aastaaruanne on koostatud tuhandetes eurodes.

Välisvaluuta ümberarvestus. Välisvaluutas toimunud tehingud arvestatakse ümber arvestusvaluutasse tehingupäeval kehtivate Euroopa Keskpanga valuutakurside alusel. Vahetuskursikasumid ja -kahjumid, mis tekivad nende tehingute kajastamisel ning rahaliste varade ja kohustiste ümberarvestamisel aastalõpu vahetuskursi alusel, kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes.

Raha ja raha ekvivalendid. Rahavoogude aruandes hõlmavad raha ja raha ekvivalendid raha ning lühiajalisi (kuni 3-kuulise tähtajaga) kõrge likviidsusega investeeringuid, mida on võimalik konverteerida teadaoleva suurusega rahasummaks ja millel puudub märkimisväärne turuväärtuse muutuste risk, sh raha kassas, raha pangakontodel ja lühiajalised, kuni 3-kuulise tähtajaga pangahoiused.

Liigitamine, edasine mõõtmine ning kasumite ja kahjumite kajastamine

Finantsvarad

Esmasel kajastamisel mõõdab ettevõtte finantsvara selle õiglases väärtuses, millele lisatakse finantsvarade puhul, mida ei mõõdetata õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, finantsvara omandamisega otseselt seotud tehingukulud. Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõdetavate finantsvarade tehingukulud kajastatakse kasumiaruandes.

Finantsvarasid ei liigitata pärast nende esmakordset kajastamist ümber, välja arvatud juhul, kui ettevõtte muudab oma finantsvarade haldamise ärimudelit. Sel juhul liigitatakse kõik mõjutatud finantsvarad ümber ärimudeli muutmisele järgneva esimese aruandeperioodi esimesel päeval.

Finantsvara mõõdetakse korrigeeritud soetusmaksumuses vaid juhul, kui mõlemad alltoodud tingimused on täidetud:

- finantsvara hoitakse ärimudeli raames, mille eesmärk on hoida finantsvara lepingupõhiste rahavoogude kogumiseks, ja
- finantsvara lepingutingimustest tulenevad kindlaksmääratud kuupäevadel rahavood, mis on ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intressi maksed.

Ettevõtte liigitab raha ja raha ekvivalendid, nõuded ostjate vastu ja muud nõuded korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavateks finantsvaradeks.

Alljärgnevas tabelis on esitatud ülevaade ettevõtte finantsvaradest ja nende mõõtmisest ning nendega seotud kasumite ja kahjumite kajastamisest.

Korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavad finantsvarad	Neid varasid mõõdetakse korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Korrigeeritud soetusmaksumusest arvatakse maha vara väärtuse langusest tulenev kahjum. Intressitulu, valuutakursside muutustest tulenev kasum või kahjum ja amortisatsioonikulu ning kajastamise lõpetamisel tekkiv kasum või kahjum kajastatakse kasumiaruandes.
---	--

Ettevõtte lõpetab finantsvara kajastamise ainult siis, kui lepingupõhised õigused finantsvarast tulenevatele rahavoogudele lõppevad või kui ettevõtte annab finantsvara üle ja üleandmine vastab kajastamise lõpetamise kriteeriumidele. Ettevõtte annab üle õiguse saada lepingupõhiseid rahavooge tehinguga, millega antakse üle kõik finantsvara omandiõigusega seotud riskid ja hüved, või, juhul kui ettevõtte ei anna tehinguga üle finantsvara omandiõigusega seotud riske ja hüvesid, ettevõtte ei säilita finantsvara üle kontrolli.

Tehingute puhul, millega ettevõtte annab üle oma raamatupidamise aastaaruandes kajastatud vara, kuid ettevõttele jäävad kõik või peamised üleantud varaga seotud riskid ja hüved, ei lõpetata ettevõtte üleantud vara kajastamist.

Finantskohustised

Finantskohustised liigitatakse korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõdetavaks. Finantskohustist mõõdetakse õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, kui seda hoitakse kauplemise eesmärgil, kui see on tuletisinstrument või kui see liigitatakse nii mõõdetavaks esmasel kajastamisel. Õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõdetavaid finantskohustisi kajastatakse õiglasest väärtuses ning kasumid ja kahjumid, sealhulgas kõik intressikulud, kajastatakse kasumiaruandes.

Muid finantskohustisi mõõdetakse korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Intressikulud ja valuutakursside muutustest tulenevad kasumid ja kahjumid kajastatakse kasumiaruandes. Kajastamise lõpetamisel tekkiv kasum või kahjum kajastatakse kasumiaruandes.

Ettevõtte eemaldab finantskohustise oma finantsseisundi aruandest ainult juhul, kui see on kustutatud ehk siis, kui lepingus määratletud kohustus on täidetud, tühistatud või aegunud. Ettevõtte lõpetab finantskohustise kajastamise, kui finantskohustise tingimused muutuvad selliselt, et kohustise rahavood erinevad oluliselt algse kohustise rahavoogudest. Sellisel juhul kajastatakse muutunud tingimustel põhinev uus finantskohustis õiglasest väärtuses.

Lõpetatud finantskohustise või muule osapoolle üleantud finantskohustise (või finantskohustise osa) raamatupidamisväärtuse ja makstud tasu, sealhulgas kõigi üleantud mitterahaliste varade või ülevõetud kohustiste vahe kajastatakse kasumiaruandes.

Saldeerimine

Finantsvarad ja -kohustised saldeeritakse ja kajastatakse raamatupidamise aastaaruandes netosummas ainult juhul, kui ettevõtte on sel hetkel seadusest tulenev õigus neid summasid saldeerida ja ettevõtte kavatseb teadlikult neid summasid tasaarvestada või realiseerida vara ja tasuda kohustise samaaegselt.

Finantsvarade väärtuse langus

Väärtuse languse kajastamisel kasutab ettevõtte korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavate finantsvarade puhul eeldatava krediidikahju mudelit.

Ettevõtte mõõdab väärtuse langust summas, mis on võrdne vara kehtivusajal eeldatava krediidikahjuga, välja arvatud nende finantsvarade puhul, mille väärtuse langust mõõdetakse summas, mis on võrdne 12 kuu jooksul eeldatava krediidikahjuga:

- muud nõuded;
- raha ja raha ekvivalendid, mille krediidirisk ei ole pärast esmakordset kajastamist oluliselt suurenenud.

Ettevõtte rakendab kõigi selliste nõuete puhul, mis on nõuded ostjate vastu, standardis IFRS 9 sätestatud lihtsustatud meetodit, mis võimaldab moodustada allahindluse kehtivusajal eeldatava krediidikahju summas.

Ettevõtte kajastab nõuete allahindluse alati summas, mis on võrdne nende kehtivusajal eeldatava krediidikahjuga. Nimetatud varade eeldatava krediidikahju hindamisel kasutatakse ettevõtte varasematel krediidikahju kogemustel põhinevat eraldiste moodustamise maatriksit, mida korrigeeritakse konkreetsete võlgnike, üldiste majandustingimuste ja vajaduse korral raha ajaväärtusega. Eeldatav krediidikahju on tõenäosusega kaalutud krediidikahju hinnang. Krediidikahju on ettevõtte lepinguliste rahavoogude ja eeldatavalt laekuvate rahavoogude vahe, mida on diskonteeritud finantsvara sisemise intressimääraga.

Ettevõtte hindab igal aruandekuupäeval, kas korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetavate finantsvarade krediidikvaliteet on langenud. Finantsvara krediidikvaliteet on langenud, kui toimunud on üks või mitu sündmust, millel on negatiivne mõju selle finantsvara eeldatavatele tulevastele rahavoogudele. Finantsvara krediidikvaliteedi langusele viitavad järgmised asjaolud:

- võlgniku märkimisväärsed finantsraskused;
- lepingu rikkumine (kohustuse täitmata jätmine või maksetähtaja ületamine);
- laenu või ettemakse restruktureerimine tingimustel, mis ei oleks ettevõttele muidu vastuvõetavad;
- tõenäosus, et võlgnik satub makseraskustesse.

Materiaalsed põhivarad. Materiaalsed põhivarad on materiaalsed varad, mida ettevõtte kasutab teenuste osutamiseks, rendile andmiseks või halduseesmärkidel ning mida on kavas kasutada pikema perioodi vältel kui üks aasta.

Vara võetakse arvele materiaalse põhivarana, kui selle soetusmaksumus on vähemalt 10 000 eurot. Arvele võtmisel määratakse materiaalsele põhivarale asjakohane kasulik eluiga ning selle alusel aastane amortisatsioonimäär. Erandiks on piiramatult kasuliku elueaga varad (maa, püsiva väärtusega kunstiteosed, raamatud jne), mida ei amortiseerita.

Vara amortisatsiooniarvestus algab siis, kui vara on kasutusele võetud, ja kestab seni, kuni vara on täielikult amortiseeritud ja kantakse maha.

Kui täielikult amortiseeritud vara kasutatakse edasi, jäetakse vara finantsseisundi aruandesse nullväärtuses (raamatupidamislik jääkväärtus ehk raamatupidamisväärtus on null). Kui materiaalne põhivara müüakse, siis kantakse selle soetusmaksumus ja akumulieeritud kulum finantsseisundi aruandest välja. Kui põhivara kantakse maha ennetähtaegselt, koostatakse selle kohta vastav akt.

Kulumiarvestus toimub lineaarsel meetodil.

Materiaalset põhivara amortiseeritakse lineaarsel meetodil selle kasuliku eluea jooksul:

Kasulik eluiga aastates

Renditud pinnad	1–5 aastat
-----------------	------------

Immateriaalsed põhivarad. Immateriaalseid põhivarasid kajastatakse finantsseisundi aruandes ainult juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- ettevõtte omab vara üle kontrolli;
- on tõenäoline, et ettevõtte saab varast tulevast majanduslikku kasu;
- vara soetusmaksumust on võimalik usaldusväärselt mõõta.

Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele selle soetusmaksumuses, mis koosneb vara ostuhinnast, otsestest kulutustest, mis on tehtud vara otstarbekohasesse seisundisse viimiseks, ning laenukasutuse kulutustest, mis tekivad, kui vara kasutusvalmidusse viimine võtab olulisel määral aega. Pärast esmast arvele võtmist kajastatakse immateriaalset põhivara soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja väärtuse langusest tulenev kahjum.

Immateriaalset põhivara amortiseeritakse lineaarsel meetodil selle kasuliku eluea jooksul:

Kasulik eluiga aastates

Tarkvara ja tarkvaralitsentsid	3–5 aastat
--------------------------------	------------

Väärtuse languse korral hinnatakse immateriaalse põhivara jääkmaksumus alla kasutusväärtuseni või õiglase väärtuseni, millest on arvatud maha müügikulutused, olenevalt sellest, kumb on kõrgem.

Eraldised ja tingimuslikud kohustised. Eraldised kohustiste või kulude katteks on mittefinantskohustised, mille realiseerumise aeg või summa ei ole kindel. Neid kajastatakse tekkepõhiselt siis, kui ettevõttel on minevikus aset leidnud sündmusest tulenev (juriidiline või faktiline) kohustus ja on tõenäoline, et selle kohustuse täitmine nõuab majanduslikke hüvesid sisaldavatest ressurssidest loobumist ning kohustise summa on usaldusväärselt hinnatav.

Muud võimalikud või olemasolevad kohustused, mis tulenevad minevikus aset leidnud sündmusest ja mille realiseerumine ei ole tõenäoline või mille suurust ei ole võimalik piisava usaldusväärsusega mõõta, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustistena.

Osakapital. Täiendavad kulutused, mis on otseselt seotud uute osade emiteerimisega, kajastatakse omakapitali vähendamisenä. Kui saadud tasu õiglase väärtus on suurem kui osade nominaalväärtus, kajastatakse see vahe omakapitalis ülekursinä.

Dividendid. Dividendid kajastatakse kohustisena ja arvatakse omakapitalist maha perioodil, mil need välja kuulutatakse ja kinnitatakse. Dividendid, mis kuulutatakse välja pärast aruandekuupäeva ja enne raamatupidamise aastaaruande avaldamist, avalikustatakse aastaaruande lisades.

Müügitulu. Müügitulu mõõtmise aluseks on kliendilepingutes määratud tasu. Ettevõtte kajastab tulu siis, kui ta annab kliendile üle kontrolli kauba või teenuse üle. Järgnevas tabelis on esitatud teave kliendilepingutest tulenevate toimingukohustuste täitmise ja ajastuse kohta ning müügitulu kajastamise arvestuspõhimõtted.

Teenuse liik	Toimingukohustuste täitmise viis ja aeg ning olulised maksetingimused	Müügitulu arvestuspõhimõtted
Osanikele osutatavad insener-tehnilised teenused	Teenuseid tellitakse vastavalt teenuslepingutele. Teenuste eest tasutakse vastavalt osanike lepingule kaks korda aastas.	Tulu määratakse kindlaks kaks korda aastas kooskõlas siirdehindade meetodikaga. Müügitulu teenuse osutamise eest kajastatakse ajahetkel.
Mitteosanikele osutatavad insener-tehnilised teenused	Teenuseid osutatakse vastavalt individuaalsetele teenuslepingutele. Teenuste eest tasutakse vastavalt kuluprofiilile ja tavapäraselt kas kord kvartalis või kord aastas.	Tulu kajastatakse vastavalt kuluprofiilile ja teenuste eest esitatud arvetele. Müügitulu teenuse osutamise eest kajastatakse ajahetkel.

Rendiarvestus. Ettevõtte hindab lepingu sõlmimisel, kas tegemist on rendilepinguga või kas leping sisaldab rendisuhet. Leping on rendileping või sisaldab rendisuhet juhul, kui lepinguga antakse tasu eest õigus kontrollida kindlaksmääratud vara kasutamist teatud ajavahemikus. Selleks, et hinnata, kas leping annab õiguse kontrollida ja kasutada vara, kasutab ettevõtte standardis IFRS 16 esitatud rendilepingu definitsiooni.

Ettevõtte kui rentnik. Rendikomponenti sisaldava lepingu sõlmimisel või muutmisel jaotab ettevõtte lepingus sisalduva tasu igale rendikomponendile vastavalt selle eraldiseisvale hinnale. Ettevõtte kajastab kasutusõiguse vara ja rendikohustise rendilepingu alguskuupäeval. Kasutusõiguse vara kajastatakse algselt soetusmaksumuses, mis sisaldab rendikohustise algset summat. Rendikohustise algset summat korrigeeritakse tehtud ettemaksete, otseste kulutuste ja taastamiskuludega (mis tulenevad vara lammutamisest ja selle asukoha taastamisest). Saadud rendisoodustused arvatakse algsest summast maha. Kasutusõiguse vara amortiseeritakse lineaarsel meetodil alates rendilepingu alguskuupäevast kuni rendiperioodi lõpuni, välja arvatud juhul, kui alusvara omandiõigus läheb rendilepingu alusel rendiperioodi lõpus üle ettevõttele või kui kasutusõiguse vara jääkväärtus viitab sellele, et ettevõtte kavatses kasutada võimalust vara välja osta. Sellisel juhul amortiseeritakse kasutusõiguse vara kogu kasuliku eluea jooksul, mis määratakse kindlaks samadel alustel nagu ettevõttele kuuluvate sarnaste materiaalsete põhivarade puhul. Lisaks vähendatakse kasutusõiguse vara väärtust, kui tekib selle väärtuse langusest tingitud kahjum. Kasutusõiguse varaga seotud rendikohustisi korrigeeritakse ka teatavate ümberhindluste korral. Rendikohustist mõõdetakse esmalt nende rendimaksete nüüdisväärtuses, mida ei ole rendiperioodi alguseks veel tasutud, kasutades rendi sisemist intressimäära või, kui seda määra ei ole võimalik määrata, siis alternatiivset laenuintressimäära. Üldiselt kasutab ettevõtte diskontomäärana alternatiivset laenuintressimäära. Ettevõtte leiab alternatiivse laenuintressimäära erinevate rahastamisallikate abil. Saadud sisendeid korrigeeritakse, võttes arvesse rendilepingu tingimusi ja renditud vara liiki, et leida renditud varale sobiv alternatiivne laenuintressimäär.

Rendikohustises sisalduvad rendimaksed koosnevad järgmistest osadest:

- fikseeritud maksed (sealhulgas sisuliselt fikseeritud rendimaksed);
- trahvid rendilepingu lõpetamise eest (kui lõpetamine on piisavalt kindel);
- ostuhind (kui vara ostmine on piisavalt kindel);
- garanteeritud jääkväärtus (maksmisele kuuluva summa eeldatav suurus);
- indeksist või määrast sõltuvad rendimaksed.

Rendikohustist mõõdetakse korrigeeritud soetusmaksumuses. See arvestatakse ümber, kui rendimaksede suurus muutub tulevikus indeksi või -määra muutumise tõttu, kui muutub hinnanguline garanteeritud jääkväärtus või kui ettevõtte muudab oma otsust selle kohta, kas soovitakse kasutada vara väljaostu, rendilepingu pikendamise või lõpetamise võimalust. Rendikohustis hinnatakse ümber ka juhul, kui muutuvad fikseeritud maksed (sealhulgas sisuliselt fikseeritud rendimaksed). Kui rendikohustis hinnatakse ümber eespool loetletud põhjustel, kajastatakse kasutusõiguse vara finantsseisundi aruandes vastavalt korrigeeritud soetusmaksumuses. Rendikohustise muutuse mõju kajastatakse kasumiaruandes, kui kasutusõiguse vara raamatupidamisväärtus väheneb nullini. Ettevõtte on otsustanud mitte kajastada kasutusõiguse varasid ja rendikohustisi madala väärtusega varade ja lühiajaliste rendilepingute puhul. Ettevõtte kajastab selliste rendilepingutega seotud rendimaksed rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Töötajate hüvitised. Töötajate lühiajalised hüvitised hõlmavad palka ja sotsiaalmaksu ning töölepingu ajutise peatamisega seotud hüvitisi (puhkuse- ja muud sarnased tasud). Hüvitised kajastatakse kasumiaruandes sellel aastal, kui ettevõtte töötajad osutasid nendega seotud teenuseid. Aruandekuupäevaks tasumata summad kajastatakse kohustisena.

Kui aruandeperioodi jooksul on töötaja osutanud teenuseid, mille vastutasuks on põhjust eeldada hüvitise maksmist, kajastab ettevõtte prognoositava hüvitiste summa ulatuses kohustise (viitvõla), millest arvatakse maha kõik juba tasutud summad.

Maksustamine. Eestis kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt ei maksa juriidilised isikud oma teenitud kasumilt tulumaksu. Tulumaksu makstakse erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, dividendidelt ja ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt. Lätis makstakse tulumaksu dividendidelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ja laenudelt seotud osapooltele. Leedus makstakse tulumaksu dividendidelt ja ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt. Kuni 31. detsembrini 2024 oli maksumäär Eestis 20% (20/80 netoväljamaksest). Alates 1. jaanuarist 2025 on tulumaksumäär 22% (dividendide puhul 22/78 jaotatavast netodividendist). Dividendide väljamaksmisega kaasnevat tulumaksu kajastatakse kohustisena ja tulumaksukuluna dividendide väljakuulutamisel. Dividendidelt makstav ettevõtte tulumaks kajastatakse kasumi- ja muu koondkasumi aruandes tulumaksukuluna ning finantsseisundi aruandes tulumaksukohustisena planeeritava dividendi väljamakse ulatuses. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu 10. kuupäeval.

Maksimaalne tulumaksukohustis, mis kaasneks kogu jaotamata kasumi dividendidena väljamaksmisega, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisas 9. Maksuseaduse eripärast tulenevalt ei teki Eestis registreeritud ettevõtetel erinevusi varade maksubaasi ja raamatupidamisväärtuse vahel ning sellest tulenevalt ei teki ka edasilükkunud tulumaksuvarasid ega -kohustisi. Kasumiaruandes on kajastatud Leedus kasumilt arvestatud ettevõtte tulumaks. Lätis ja Leedus asuvate püsivate tegevuskohtade maksustamine toimub vastavalt Läti Vabariigi ja Leedu Vabariigi seadustele. Läti Vabariigis maksustatakse kasumit selle jaotamisel maksumääraga 20% (20/80 netoväljamaksest). Leedu Vabariigis maksustatakse teenitud kasumit 15% tulumaksumääraga.

Lisa 4. Finantsriskide juhtimine

Ettevõtte tegevusega kaasnevad mitmesugused finantsriskid: krediidirisk, likviidsusrisk, tururisk ja valuutarisk. Finantsriskide juhtimise eesmärk on finantsriskide maandamine ja finantstulemuste volatiilsuse vähendamine.

Ettevõtte hinnangul ei erine finantsseisundi aruandes korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvarade (lisad 5 ja 6) ning finantskohustiste (lisad 9 ja 10) raamatupidamisväärtus oluliselt nende õiglasest väärtusest seisuga 31. detsember 2023 ja 31. detsember 2024. Nõuded klientide vastu ja võlad tarnijatele on lühiajalised, mistõttu juhtkonna hinnangul on nende raamatupidamisväärtus ligilähedane nende õiglasele väärtusele.

Alljärgnevas tabelis on esitatud ettevõtte finantsvarade ja finantskohustiste liigid vastavalt standardi IFRS 9 mõõtmiskategooriatele:

Finantsvarad

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2024	31.12.2023
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses		
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 5)	393	659
Lühiajalised hoiused (lisa 5)	400	0
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded (lisa 6)	77	120
Finantsvarad kokku	870	779

Finantskohustised

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2024	31.12.2023
Finantskohustised korrigeeritud soetusmaksumuses		
Võlad tarnijatele ja muud võlad (lisa 9)	637	703
Finantskohustised kokku	637	703

Krediidirisk

Krediidirisk väljendab võimalikku kahju, mis tuleneb vastaspoole suutmatusest täita ettevõtte ees võetud kohustusi õigeaegselt. Ettevõtte peamiseks riskiks on vastaspoole suutmatus maksta tavapärasel tasul osutatud teenuste eest. Krediidiriski maandamiseks nõutakse teenuste eest ettemakseid.

Ettevõtte juht vaatab läbi laekumata nõuete igakuise aruande ja analüüsib seda. Täpsem teave krediidiriski kohta on esitatud lisa 4. Finants- ja lepinguliste varade raamatupidamisväärtus kajastab maksimaalset krediidiriski.

Eeldatava krediidikahju mõõtmiseks jagatakse nõuded ostjate vastu rühmadesse, lähtudes sarnastest krediidiriski tunnustest ning aegumistähtaegadest.

Aruandeperioodil finantsvarade väärtuse langusest tulenevaid kahjumeid kasumiaruandes ei kajastatud.

Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on risk, et ettevõtte tekib raskusi finantskohustuste täitmisega. Ettevõtte likviidsusrisk on tihedalt seotud vastaspoolega sõlmitud lepingutest tuleneva krediidiriskiga. Riski on võimalik maandada lepinguliste ettemaksetega.

Järgnevas tabelis on esitatud kohustiste jaotus lepinguliste tähtaegade alusel seisuga 31. detsember 2024. Tabelis avaldatud summad on lepingulised diskonteerimata rahavood.

Finantskohustiste likviidsusanalüüs seisuga 31. detsember 2024 on järgmine:

<i>tuhandetes eurodes</i>	Nõudmiseni ja kuni 1 kuu	1–12 kuud	Kokku 2024	Nõudmiseni ja kuni 1 kuu	1–12 kuud	Kokku 2023
Kohustised						
Lühiajalised rendikohustised (lisa 11)	0	28	28	0	26	26
Võlad tarnijatele ja muud võlad (lisa 10)	605	4	609	677	0	677
Tulevikumaksed kokku	605	31	637	677	26	703

Tururisk

Ettevõtte on avatud tururiskile. Tururisk tuleneb peamiselt teenuste hindade muutusest ja välisvaluutas fikseeritud varade ja kohustiste avatud positsioonidest. Juhtkond kehtestab aktsepteeritavate riskipositsioonide piirmäärad, mida jälgitakse iga päev. Selle meetodi kasutamine ei välista kahjumeid täielikult, aga piirab nende ulatust.

Valuutarisk. Valuutarisk on risk, et finantsinstrumentide õiglane väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus vahetuskursi muutuste tõttu. Kuna ettevõtte tehingute ja saldode alusvaluutaks on valdavalt euro, ei ole ettevõtte avatud olulisele valuutariskile.

Kapitalijuhtimine

Ettevõtte peamiseks eesmärgiks kapitaliriski juhtimisel on tagada ettevõtte jätkusuutlikkus, et kindlustada tulu osanikele ja kindlustunne võlausaldajatele ning säilitada seejuures optimaalne kapitali struktuur, et vähendada kapitali hinda. Selleks, et säilitada või parandada kapitali struktuuri, on ettevõtte võimalik reguleerida osanikele makstavaid dividende, tagastada osanikele osa sissemakstud osakapitalist, emiteerida uusi osasid või võlakirju ning võtta uusi laene.

Vastavalt sektoris levinud tavale kasutab ettevõtte kapitali struktuuri jälgimiseks omakapitali ja varade suhet, mis saadakse jagades omakapitali kogusumma varade kogusummaga aruandekuupäeva seisuga. Ettevõtte eesmärgiks on säilitada omakapitali ja varade suhe vahemikus 15–40%.

Omakapitali osakaal koguvaredest on esitatud järgnevas tabelis:

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2024	31.12.2023
Omakapital	339	220
Varad kokku	991	954
<i>Omakapitali ja varade suhe</i>	34,0%	23,0%

Lisa 5. Raha ja raha ekvivalendid

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2024	31.12.2023
Raha ja raha ekvivalendid	393	659
Lühiajalised hoiused	400	0
Raha ja raha ekvivalendid kokku	793	659

Lisa 6. Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2024	31.12.2023
Nõuded ostjate vastu	23	23
Muud nõuded	7	5
Maksude ettemaksed	41	46
<i>sh tagastatav käibemaks</i>	41	46
Ettemaksed	6	46
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded kokku	77	120

Ettevõtte arvestuspõhimõtete kohaselt viiakse 90 päeva maksetähtaja ületanud nõuete suhtes reeglina läbi hindamine. Üle 90 päeva viivises olevaid nõudeid hinnatakse individuaalselt ja nõude vanuse alusel, võttes arvesse erakorralisi asjaolusid, nagu ülemaailmse majandusolukorra halvenemine, võlgniku teadaolevad finantsraskused ja maksetähtaegadest mittekinnipidamine. Allahindluse kogusummat korrigeeritakse aruandekuupäeva seisuga vastavalt sellele, kui palju ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud nõuetest laekub hilisemal perioodil. Väärtuse langusest tulenevaid allahindlusi kajastatakse kasumiaruandes kuluna.

Kui varasem hinnang ebatõenäoliselt laekuvate nõuete summa kohta hiljem muutub, kajastatakse seda hinnangu muutuse perioodi kasumiaruandes ega korrigeerita tagasiulatuvalt eelmisi perioode. Ebatõenäolise või lootusetu nõude laekumine kajastatakse kulu vähendusena perioodil, mil nõue laekub.

Lisa 7. Materiaalsed põhivarad

Materiaalsete põhivarade amortisatsioonikulu kajastati 2024. aastal kasumiaruandes summas 56 tuhat eurot.

<i>tuhandetes eurodes</i>	Kasutusõiguse varad	Kokku
Soetusmaksumus seisuga 20.06.2022	0	0
Kulum seisuga 20.06.2022	0	0
Jääkväärtus (raamatupidamisväärtus) seisuga 20.06.2022	0	0
Lisandumised	94	94
Aruandeperioodi amortisatsioonikulu	-13	-13
Soetusmaksumus seisuga 31.12.2022	94	94
Kulum seisuga 31.12.2022	-13	-13
Jääkväärtus seisuga 31.12.2022	81	81
Jääkväärtus seisuga 31.12.2022, korrigeeritud 2023. aastal	81	81
Aruandeperioodi amortisatsioonikulu	-25	-25
Soetusmaksumus seisuga 31.12.2023	94	94
Kulum seisuga 31.12.2023	-38	-38
Jääkväärtus seisuga 31.12.2023	56	56
Lisandumised	48	48
Kasutusõiguse varade mahakandmine	-24	-24
Aruandeperioodi amortisatsioonikulu	-37	-37
Soetusmaksumus seisuga 31.12.2024	99	99
Kulum seisuga 31.12.2024	-56	-56
Jääkväärtus seisuga 31.12.2024	43	43

Lisa 8. Immateriaalsed põhivarad

Aruandeperioodi amortisatsioonikulu kajastub 2024. aasta kasumi- ja muu koondkasumi aruandes kirjel „Põhivarade kulum“ summas 41 tuhat eurot.

<i>tuhandetes eurodes</i>	Soetatud tarkavara ja litsentsid	Kokku
Soetusmaksumus seisuga 31.12.2023	163	163
Kulum seisuga 31.12.2023	-44	-44
Jääkväärtus seisuga 31.12.2023	119	119
Ostud ja parendused	0	163
Aruandeperioodi amortisatsioonikulu	-41	-41
Soetusmaksumus seisuga 31.12.2024	163	163
Kulum seisuga 31.12.2024	-85	-85
Jääkväärtus seisuga 31.12.2024	78	78

Lisa 9. Võlad tarnijatele ja muud võlad

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2024	31.12.2023
Lühiajalised rendikohustised	28	26
Võlad tarnijatele	6	19
Võlad seotud osapooltele	379	501
Võlad tarnijatele kokku	413	546
Maksuvõlad:		
Sotsiaalmaks	23	17
Üksikisiku tulumaks	16	12
Ettevõtte ja erisoodustuste tulumaks	2	3
Maksuvõlad kokku	41	32
Viitvõlad – töötajate hüvitised:		
Palgad	38	28
Preemiad	84	60
Puhkusetasu	33	23
Sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaksed	24	14
Viitvõlad – töötajate hüvitised kokku	179	125
Tulevaste perioodide tulud	4	0
Võlad tarnijatele ja muud võlad kokku	637	703

Teave võlgade kohta seotud osapooltele on avalikustatud lisa 16.

Lisa 10. Lühi- ja pikaajalised rendikohustised

Diskonteerimata finantskohustiste analüüs tähtaegade alusel:

<i>tuhandetes eurodes</i>	Kuni 3 kuud	3–12 kuud	1–5 aastat	Kokku
Lühi- ja pikaajalised rendikohustised seisuga 31.12.2023	0	26	31	57
Rendikohustised kokku seisuga 31.12.2023	0	26	31	57
Lühi- ja pikaajalised rendikohustised seisuga 31.12.2024	0	28	15	43
Rendikohustised kokku seisuga 31.12.2024	0	28	15	43

Kasumiaruandes on kajastatud järgmised rendiga seotud summad:

<i>tuhandetes eurodes</i>	2024	2023
Intressikulu rendikohustistelt	2	2
Lühiajaliste rendilepingutega seotud kulud	28	26
Aruandeperioodi rendikulud kokku	30	28

Lisa 11. Omakapital

Ettevõtte osakapital koosneb kolmest osast nimiväärtusega 45 tuhat eurot. Osade eest on täielikult tasutud. Seisuga 31. detsember 2024 oli ettevõtte jaotamata kasum 204 tuhat eurot.

Seisuga 31. detsember 2024 on võimalik jaotada 159 tuhat eurot netodividendidena ja dividendide maksmisega kaasnev tulumaks oleks 44 tuhat eurot (maksumääraga 22% ehk 22/78 netosummast).

Lisa 12. Müügitulu

<i>tuhandetes eurodes</i>	2024	2023
Teenuste müük		
Teenuste müük	1 596	1 315
Müügitulu kokku	1 596	1 315

Müügitulu klientide lepingute ja geograafilise asukoha lõikes:

<i>tuhandetes eurodes</i>	2024	2023
Eesti (Elering AS)	407	334
Leedu (Litgrid AB)	407	334
Läti (Augstsprieguma Tīkls AS)	407	334
Belgia (ENTSO-E A.I.S.B.L)	375	313
Müügitulu kokku	1 596	1 315

<i>tuhandetes eurodes</i>	2024	2023
Peamised teenused		
Osanikele osutatavad insener-tehnilised teenused	1 221	1 002
Mitteosanikele osutatavad insener-tehnilised teenused	375	313
Müügitulu kokku	1 596	1 315

Lisa 13. Kaubad, toore, materjal ja teenused

<i>tuhandetes eurodes</i>	2024	2023
Ostetud teenused insener-tehniliste teenuste osutamiseks		
Ostetud IT-teenused	363	325
Ostetud telekommunikatsiooniteenused	26	35
Kaubad, toore, materjal ja teenused kokku	389	360

Lisa 14. Mitmesugused tegevuskulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2024	2023
Finantsteenused	58	60
Rendikulud	10	18
Lähetuskulud	57	38
Bürookulud	10	0
Õigusabiteenuste kulu	4	6
Koolituskulud	10	10
Auditi- ja konsultatsioonikulud	12	5
Personalijuhtimise kulud	3	11
Muud tegevuskulud	1	5
Mitmesugused tegevuskulud kokku	165	153

Lisa 15. Tööjõukulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2024	2023
Põhitasud, lisatasud, preemiad ja puhkusetasud	682	501
Töölepingu lõpetamise hüvitised	0	1
Muud tasud	20	13
Töövõtjatele arvestatud tasud kokku	702	515
Sotsiaalmaks	146	112
Tööjõukulud kokku	848	627
<i>sh hüvitised juhatuse ja nõukogu liikmetele</i>		
Põhitasud, lisatasud, preemiad, puhkusetasud	202	180
Erisoodustused ja erisoodustuste tulumaks	2	12
Sotsiaalmaks	51	51
Hüvitised juhatuse ja nõukogu liikmetele kokku	255	243
Keskmine töötajate arv	18	13
Keskmine töötajate arv töötamise liikide kaupa:		
Töölepingu alusel töötavad isikud	15	10
Juhtimis- või kontrollorgani liikmed	6	6
Töötajate keskmine töötasu koos lisatasude ja preemiatega taandatud täistööajale kuus (eurodes)	3 789	4 192

* Nõukogu liikmetele 2024. aastal tasu ei makstud.

Lisa 16. Saldod ja tehingud seotud osapooltega

Üldjuhul loetakse osapooli seotuks, kui nad on ühise kontrolli all või kui üks omab teise üle kontrolli või tal on oluline mõju või ühine kontroll teise finants- ja äritegevust puudutavate otsuste tegemise üle. Iga võimaliku seotud osapoolte suhte kaalumisel pööratakse tähelepanu suhte sisule, mitte üksnes juriidilisele vormile.

Majandusaasta aruande koostamisel loeti seotud osapoolteks:

- riik ja riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted;
- ettevõtte juhatuse ja nõukogu liikmed;
- eespool loetletud isikute lähedased pereliikmed ja nende poolt kontrollitavad või nende olulise mõju all olevad ettevõtted.

Saldod seotud osapooltega olid järgmised:

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2024	31.12.2023
Võlad tarnijatele ja muud võlad		
Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	379	501

Tulud ja kulud tehingutest seotud osapooltega:

<i>tuhandetes eurodes</i>	Seotud osapool	2024	2023
Tulu teenuste müügist	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	1 221	1 001
Kaupade ost	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	10	2
Teenuste ost	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	365	327
Kaupade ja teenuste ost kokku		375	329

- Tulu teenuste müügist on saadud peamiselt insener-tehniliste teenuste müügist.
- Kulu kaupade ostust tuleneb insener-tehniliste teenuste osutamiseks vajalikest kaupadest.
- Teenuste ost koosneb peamiselt insener-tehniliste teenuste osutamiseks vajalikest teenustest.

Juhatuse ja nõukogu liikmete tasud

Juhatuse liikmele makstakse teenistuslepingus kindlaksmääratud igakuist tasu. Juhatuse liikmete tegevuse hindamisel võtab nõukogu eelkõige arvesse konkreetse juhatuse liikme ülesandeid ja tegevust ning kogu juhatuse tegevust.

Juhatusele maksti tasu ettevõtte tegevuse eest. 2024. aastal arvestati juhatuse liikmetele tasu vastavalt alljärgnevale tabelile. Summad sisaldavad makse:

tasud tuhandetes eurodes

Juhatuse liige	2023	2024
Veiko Aunapuu	52,1	58,9
Paulius Cicēnas	67,5	68,6
Andrejs Eglītis	60,5	74,6

Nõukogu liikmetele 2024. aastal tasu ei makstud.

Tehinguid äriühingutega, milles nõukogu ja juhatuse liikmed või nende lähedased omavad olulist mõju, aruandeaastal ei olnud.

Juhtkonna allkirjad 2024. aasta majandusaasta aruandele

Ettevõtte 2024. aasta majandusaasta aruanne allkirjastati 9. mail 2025.

Juhatuse esimees

Veiko Aunapuu

Juhatuse liige

Andrejs Eglītis

Juhatuse liige

Paulius Cicēnas

KPMG Baltics OÜ
Ahtri 4
Tallinn 10151
Estonia

Telephone
Internet

+372 6 268 700
www.kpmg.ee

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Baltic RCC OÜ aktsionäridele

Arvamus

Oleme auditeerinud Baltic RCC OÜ (ettevõtte) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2024, kasumi- ja muu koondkasumiaruannet, rahavoogude aruannet ja omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas olulist informatsiooni arvestuspõhimõtete kohta.

Meie arvates kajastab eespool mainitud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistest osades õiglaselt ettevõtte finantsseisundit seisuga 31. detsember 2024 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga”. Me oleme ettevõttest sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestuseksperptide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon sisaldab tegevusaruannet, kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie asjaomast vandeauditori aruannet.

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon lahknab oluliselt raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas ettevõtte likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad ettevõtte raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamus. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduurid vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, vääresitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamiseks ettevõtte sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust ettevõtte suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeaudiitori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeaudiitori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mistahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

KPMG Baltics OÜ

Audiitorettevõtja tegevusluba nr 17

Indrek Alliksaar

Vandeaudiitori number 446

Tallinn, 9. mai 2025

Kasumi jaotamise ettepanek

Ettevõtte jaotamata kasum seisuga 31. detsember 2024 oli 204 tuhat eurot.

Ettevõtte juhatus teeb osanikele järgmise kasumi jaotamise ettepaneku:

maksta 2022., 2023. ja 2024. aasta kasum omanikele välja dividendidena.

Dividendide väljamakse kogusumma on 159 tuhat eurot ehk kogu puhaskasum (jaotamata kasum), millest on tulumaks maha arvatud.

Ettevõtte müügitulu vastavalt EMTAK 2008-le

Ettevõtte müügitulu jaguneb peamiste tegevusalade lõikes järgnevalt:

	2024
71129 Muud insener-tehnilised tegevusalad	1 596

EMTAK – Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator

Aruande kinnitused

Aruande lõpetamise kuupäev on: 09.05.2025

Baltic RCC OÜ (registrikood: 16522574) 01.01.2024 - 31.12.2024 imporditud majandusaasta aruande dokumendi õigsust on kinnitanud:

Kinnitaja nimi	Kinnitaja roll	Kinnituse andmise aeg
Veiko Aunapuu	Juhatuse liige	26.05.2025
Resolutsioon:	Approved on Management Board meeting	

Aruande osanike koosoleku kinnitamise staatus

Osanike koosoleku poolt kinnitatud

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	EMTAK versioon	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Muud insener-tehnilised tegevusalad	71129	EMTAK 2025	1596000	100.00%	Yes